

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз ОК 2/2023
12.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Биљане Синановић, Светлане Томић Јокић и Дубравке Дамјановић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Дарка Шарића и др, због кривичног дела неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног Дарка Шарића – адвоката Данила Шарића и адвоката Радослава Баћовића, окривљеног Горана Соковића – адвоката Марка Кљајевића, окривљеног Жељка Вујановића – адвоката Далибора Катанчевића, окривљеног Николе Димитријевића – адвоката Данила Шарића и адвоката Радослава Баћовића, окривљеног Милоша Цајића – адвоката Бојана Пантовића, окривљеног Ненада Новаковића - адвоката Милана Бирмана, окривљеног Петра Обрадовића – адвоката Марка Јанковића, окривљеног Небојше Сретеновића – адвоката Немање Васиљевића и адвоката Софије Илић, окривљеног Михајла Ђоковића – адвоката Стевана Протића, окривљеног Родољуба Радуловића – адвоката Велислава Милутиновића и окривљеног Борислава Туњића – адвоката Драгана Плазинића, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду – Посебно одељење за организовани криминал К.По1 бр. 82/16 од 10.12.2018. године и Апелационог суда у Београду – Посебно одељење Кж1 По1 бр. 15/21 од 16.05.2022. године, у седници већа одржаној дана 09.06. и 12.06.2023. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

I

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Ненада Новаковића - адвоката Милана Бирмана, због повреде закона из члана 438. став 1. тачка 10) у вези члана 453. Законика о кривичном поступку, па се **ПРЕИНАЧУЈЕ** правноснажна пресуда Апелационог суда у Београду – Посебно одељење Кж1 По1 бр. 15/21 од 16.05.2022. године, у погледу одлуке о казни, тако што Врховни суд окривљеног Ненада Новаковића због извршења кривичног дела неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 85/05), за које је оглашен кривим том пресудом, на основу одредби члана 4, 42, 45 и 54. Кривичног

законика осуђује на казну затвора у трајању од 11 година, док у непреиначеном делу правноснажна пресуда остаје неизмењена.

II

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви за заштиту законитости поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду – Посебно одељење за организовани криминал К.По1 бр. 82/16 од 10.12.2018. године и Апелационог суда у Београду – Посебно одељење Кж1 По1 бр. 15/21 од 16.05.2022. године и то:

- у преосталом делу браниоца окривљеног Ненада Новаковића - адвоката Милана Бирмана, у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 7) и 9), члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 2) Законика о кривичном поступку,
- бранилаца окривљеног Дарка Шарића – адвоката Данила Шарића и адвоката Радослава Баћовића, у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 4), 9) и 10), члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку,
- браниоца окривљеног Горана Соковића – адвоката Марка Кљајевића, у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 1) и 8) и члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку,
- браниоца окривљеног Жељка Вујановића – адвоката Далибора Катанчевића, у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 9) и 10), члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку,
- бранилаца окривљеног Николе Димитријевића – адвоката Данила Шарића и адвоката Радослава Баћовића, у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 9), члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку,
- браниоца окривљеног Милоша Цајића – адвоката Бојана Пантовића, у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 7) и члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку,
- браниоца окривљеног Петра Обрадовића – адвоката Марка Јанковића, у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 4) и 9) , члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку,
- бранилаца окривљеног Небојше Сретеновића – адвоката Немање Васиљевића и адвоката Софије Илић, у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 8), члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 2) Законика о кривичном поступку,
- браниоца окривљеног Михајла Ђоковића – адвоката Стевана Протића, у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 9), члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 3) Законика о кривичном поступку,
- браниоца окривљеног Родољуба Радуловића – адвоката Велислава Милутиновића, у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 4) и члана 439. тачка 2) Законика о кривичном поступку,
- браниоца окривљеног Борислава Туњића – адвоката Драгана Плазинића, у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 7) и члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку,

док се у преосталом делу сви захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених **ОДБАЦУЈУ**.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К.По1 бр 82/16 од 10.12.2018. године, у ставу I, окривљени Дарко Шарић, Горан Соковић, Жељко Вујановић, Марко Пандрц, Никола Димитријевић, Милош Цајић, Ненад Новаковић, Бошко Недић, Петар Обрадовић, Небојша Сретеновић, Михајло Ђоковић, Родољуб Радуловић, Марко Рачић, Владимир Рачић, Борислав Туњић, Милан Миловац, Живко Сибински, Дарко Тошић, сведок сарадник АА, сведок сарадник ББ и сведок сарадник ВВ, оглашени су кривим због извршења кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога у саизвршилаштву у продуженом трајању из члана 246. став 2. у вези става 1. у вези члана 33. и 61. КЗ („Службени гласник РС“, број 85/05), сведок сарадник ББ оглашен је кривим због извршења кривичног дела неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. КЗ („Службени гласник РС“, број 85/05), окривљени Бобан Стојиљковић оглашен је кривим због извршења кривичног дела недозвољено ношење оружја из члана 348. став 4. у вези става 1. КЗ, окривљени Марко Дабовић, окривљени Ненад Новаковић и сведок сарадник АА оглашени су кривим због извршења по једног кривичног дела фалсификовање исправе из члана 355. став 2. у вези става 1. КЗ, те је:

-окривљеном Ненаду Новаковићу за кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога у продуженом трајању у саизвршилаштву из члана 246. став 2. у вези става 1. у вези члана 33. и 61. КЗ („Службени гласник РС“, број 85/05) претходно утврђена казна затвора у трајању од 12 година и 6 месеци, а за кривично дело фалсификовање исправе из члана 355. став 2. у вези става 1. Кривичног законика, казна затвора у трајању од 1 године,

те применом одредби члана 4, 22, 42, 45. и 60. Кривичног законика и члана 604. ЗКП („Службени гласник РС“, број 72 од 28.09.2011. године), у вези члана 504т Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, број 70/01... 76/10),

-сведоку сараднику ББ за кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога у продуженом трајању у саизвршилаштву из члана 246. став 2. у вези става 1. у вези са чланом 33. и 61. КЗ („Службени гласник РС“, број 85/05), претходно утврђена казна затвора у трајању од 8 месеци, а за кривично дело неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. КЗ („Службени гласник РС“, број 85/05) казна затвора у трајању од 4 месеца,

-сведоку сараднику АА за кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога у продуженом трајању у саизвршилаштву из члана 246. став 2. у вези става 1. у вези са чланом 33. и 61. КЗ („Службени гласник РС“, број 85/05) претходно утврђена казна затвора у трајању од 6 месеци, а за кривично дело фалсификовање исправе из члана 355. став 2. у вези става 1. КЗ казна затвора у трајању од 3 месеца,

па су за напред означена кривична дела осуђени:

-окривљени Дарко Шарић, на казну затвора у трајању од 15 година, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 17.03.2014. године па надаље,

-окривљени Горан Соковић, на казну затвора у трајању од 15 година,

-окривљени Жељко Вујановић, на казну затвора у трајању од 14 година, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 15.10.2009. године до 23.05.2014. године и на мери забрана напуштања стана уз електронски назор од 23.05.2014. године па надаље,

-окривљени Марко Пандрц, на казну затвора у трајању од 13 година и 6 месеци,

-окривљени Никола Димитријевић, на казну затвора у трајању од 13 година,

-окривљени Милош Цајић, на казну затвора у трајању од 11 година и 6 месеци, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 12.01.2010. године до 03.02.2014. године и на мери забрана напуштања стана уз електронски надзор од 03.02.2014. године па надаље, као и време проведено у екстрадиционом притвору, по основу овог поступка,

-окривљени Дарко Тошић, на казну затвора у трајању од 13 година, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 01.09.2016. године до 27.01.2017. године, као и време проведено у екстрадиционом притвору у периоду од 03.07.2015. године до 31.08.2016. године,

-окривљени Ненад Новаковић, на јединствену казну затвора у трајању од 13 година,

-окривљени Бошко Недић, на казну затвора у трајању од 13 година,

-окривљени Петар Обрадовић, на казну затвора у трајању од 12 година, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 10.11.2017. године па надаље,

-окривљени Небојша Сретеновић, на казну затвора у трајању од 10 година и 6 месеци, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 06.11.2017. године па надаље,

-окривљени Михајло Ђоковић, на казну затвора у трајању од 10 година и 6 месеци, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 22.05.2015. године, време проведено у екстрадиционом притвору у периоду од 28.04.2015. године до 22.05.2015. године, као и на мери забрана напуштања стана уз електронски надзор од 20.10.2015. године до 10.07.2018. године,

-окривљени Родољуб Радуловић, на казну затвора у трајању од 11 година,

-окривљени Марко Рачић, на казну затвора у трајању од 10 година и 6 месеци,

-окривљени Владимир Рачић, на казну затвора у трајању од 10 година и 6 месеци,

-окривљени Борислав Туњић, на казну затвора у трајању од 10 година и 6 месеци, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 27.01.2010. године до 21.10.2013. године и на мери забрана напуштања стана уз електронски надзор од 21.10.2013. године до 14.11.2014. године,

-окривљени Милан Миловац, на казну затвора у трајању од 11 година и 6 месеци,

-окривљени Живко Сибински, на казну затвора у трајању од 10 година, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 04.02.2013. године до 29.04.2014. године,

-сведок сарадник АА, на јединствену казну затвора у трајању од 8 месеци, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 11.10.2011. године до 06.06.2012. године,

-сведок сарадник ВВ, на казну затвора у трајању од 5 месеци, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 27.01.2010. године до 25.06.2010. године,

-сведок сарадник ББ, на јединствену казну затвора у трајању од 10 месеци, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 20.10.2009. године до 12.08.2010. године, а

-окривљени Бобан Стојиљковић за кривично дело из члана 348. став 4. у вези става 1. КЗ на казну затвора у трајању од 2 године и 6 месеци, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 14.04.2011. године до 01.07.2014. године,

-окривљени Марко Дабовић, за кривично дело из члана 355. став 2. у вези става 1. КЗ на казну затвора у трајању од 1 године, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 14.04.2011. године до 30.06.2014. године.

Истом пресудом, на основу члана 262. став 2. у вези члана 264. став 1. и члана 264. став 3. ЗКП и члана 27. Правилника о накнади трошкова у судским поступцима („Службени гласник РС“, број 57/03 и 69/11) одлучено је о трошковима кривичног поступка, а како је то ближе опредељено у ставу I изреке.

У ставу II изреке пресуде, на основу члана 423. став 1. тачка 2) ЗКП окривљени Бобан Стојиљковић и окривљени Марко Дабовић, ослобођени су од оптужбе да су извршили по једно кривично дело удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. став 5. Кривичног законика и кривично дело неовлашћено стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 4. у вези става 1. КЗ („Службени гласник РС“, број 72/09 од 03.09.2009. године), а окривљени Мирко Кнежевић и окривљени Милош Николић ослобођени су од оптужбе да су извршили кривично дело помоћ учиниоцу после извршеног кривичног дела у саизвршилаштву из члана 333. став 2. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ.

У ставу III изреке пресуде, на основу одредбе члана 422. став 3. ЗКП у односу на окривљеног Милоша Николића одбијена је оптужба да је извршио кривично дело недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348. став 1. КЗ.

Одлучено је и да трошкови кривичног поступка падну на терет буџетских средстава суда у односу на став II и III пресуде.

На основу одредбе члана 425а ЗКП, окривљенима Дарку Шарићу, Петру Обрадовићу и Небојши Сретеновићу продужен је притвор и одређено да притвор може трајати до упућивања у завод за извршење кривичних санкција, али најдуже док не истекне време трајања казне изречене у првостепеној пресуди, док је на основу члана 209. став 4. ЗКП, окривљенима Жељку Вујановићу и Милошу Цајићу продужена мера забрана напуштања стана уз електронски надзор, која може трајати док постоји потреба, а најдуже до правноснажности пресуде, односно до упућивања окривљених на издржавање кривичне санкције која се састоји у лишењу слободе.

Истом пресудом одбијен је као неоснован предлог заменика Тужиоца за организовани криминал да се против окривљених Николе Димитријевића, Жељка Вујановића, Милоша Цајића, Борислава Туњића, Бобана Стојиљковића, Марка Дабовића, Дарка Тошића и Живка Сибинског одреди притвор, а у односу на окривљене Горана Соковића, Марка Пандрца, Бошка Недића, Ненада Новаковића, Милана Миловца, Марка Рачића, Владимира Рачића и Родољуба Радуловића одбачен је као недозвољен предлог да се притвор продужи.

Пресудом Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1-По1 15/21 од 16.05.2022. године, поводом жалбе браниоца сведока сарадника ВВ, адвоката Бранка Арменка, а по службеној дужности у односу на сведоке сараднике АА и ББ, применом одредбе члана 454. ЗКП, поводом жалбе браниоца окривљеног Ненада Новаковића, адвоката Милана Бирмана, а у складу са одредбама члана 451. став 2. тачка 1) ЗКП и делимичним усвајањем жалби Тужилаштва за организовани криминал, бранилаца окривљеног Дарка Шарића, адвоката Данила Шарића, адвоката Дејана Лазаревића и адвоката Горана Јовандића, браниоца окривљених Дарка Шарића и Николе Димитријевића, адвоката Радослава Баћковића, браниоца окривљеног Горана Соковића,

адвоката Марка Кљајевића, окривљеног Жељка Вујановића и његових бранилаца адвоката Далибора Катанчевића и адвоката Момчила Минића, браниоца окривљеног Марка Пандрца и Милоша Цајића, адвоката Милана Вујина, окривљеног Милоша Цајића, браниоца окривљеног Николе Димитријевића, адвоката Дејана Лазаревића, браниоца окривљеног Бошка Недића, адвоката Миљане Перендије, браниоца окривљеног Петра Обрадовића, адвоката Марка Јанковића, бранилаца окривљеног Небојше Сретеновића, адвоката Немање Васиљевића и адвоката Софије Илић, браниоца окривљеног Михајла Ђоковића, адвоката Стевана Протића, бранилаца окривљеног Родољуба Радуловића, адвоката Велислава Милутиновића и адвоката Марка Милутиновића, окривљеног Борислава Туњића и његовог браниоца адвоката Драгана Плазинића и браниоца окривљеног Живка Сибинског, адвоката Љиљане Ћесаровић и усвајањем жалби бранилаца окривљеног Дарка Тошића, адвоката Данила Шарића и адвоката Радослава Баћовића, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К.По1. бр. 82/16 од 10.12.2018. године у ставу I у тачкама 1, 2, 3 и 4, те су тако у ставу I другостепене пресуде окривљени Дарко Шарић, Горан Соковић, Жељко Вујановић, Марко Пандрц, Никола Димитријевић, Милош Цајић, Ненад Новаковић, Бошко Недић, Петар Обрадовић, Небојша Сретеновић, Михајло Ђоковић, Родољуб Радуловић, Борислав Туњић, Живко Сибински, сведок сарадник АА, сведок сарадник ББ и сведок сарадник ВВ, оглашени кривим због извршења по једног кривичног дела неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. Кривичног законика („Сл. гласник РС“ бр. 85/05), те осуђени и то:

- окривљени Дарко Шарић на казну затвора у трајању од 14 година, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 17.03.2014. године до 24.12.2021. године и на мери забрана напуштања стана уз електронски надзор од 24.12.2021. године до 13.04.2022. године;

- окривљени Горан Соковић на казну затвора у трајању од 15 година;

- окривљени Жељко Вујановић на казну затвора у трајању од 13 година, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 15.10.2009. године до 23.05.2014. године и од 16.10.2021. године до 24.12.2021. године, као и време проведено на мери забрана напуштања стана уз електронски надзор од 23.05.2014. године до 13.09.2021. године и од 24.12.2021. године до 16.05.2022. године;

- окривљени Марко Пандрц на казну затвора у трајању од 11 година и 6 месеци;

- окривљени Никола Димитријевић на казну затвора у трајању од 10 година и 6 месеци;

- окривљени Милош Цајић на казну затвора у трајању од 9 година, у коју му је урачунато време проведено у екстрадиционом притвору од 06.11.2009. године до 12.01.2010. године, време проведено у притвору од 12.01.2010. године до 03.02.2014. године и на мери забрана напуштања стана уз електронски надзор од 03.02.2014. године до 16.10.2019. године;

- окривљени Ненад Новаковић на казну затвора у трајању од 11 година и 6 месеци;

- окривљени Бошко Недић на казну затвора у трајању од 11 година и 6 месеци;

- окривљени Петар Обрадовић на казну затвора у трајању од 9 година и 6 месеци, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 10.11.2017. године до 24.12.2021. године и на мери забрана напуштања стана од 24.12.2021. године па надаље;

- окривљени Небојша Сретеновић на казну затвора у трајању од 9 година и 6 месеци, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 06.11.2017. године до

24.12.2021. године и на мери забрана напуштања стана од 24.12.2021. године па надаље;

- окривљени Михајло Ђоковић на казну затвора у трајању од 9 година и 6 месеци, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 22.05.2015. године, време проведено у екстрадиционом притвору од 28.04.2015. године до 22.05.2015. године, као и време проведено на мери забрана напуштања стана уз електронски надзор од 20.10.2015. године до 10.07.2018. године;

- окривљени Родољуб Радуловић на казну затвора у трајању од 9 година;

- окривљени Борислав Туњић на казну затвора у трајању од 8 година и 6 месеци, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 27.01.2010. године до 21.10.2013. године и на мери забрана напуштања стана уз електронски надзор од 21.10.2013. године 14.11.2014. године;

- окривљени Живко Сибински на казну затвора у трајању од 8 година и 6 месеци, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 04.02.2013. године до 29.04.2014. године;

- сведок сарадник АА на казну затвора у трајању од 6 месеци, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 11.10.2011. године до 06.06.2012. године;

- сведок сарадник ВВ на казну затвора у трајању од 5 месеци, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 27.01.2010. године до 25.06.2010. године; а

- сведок сарадник ББ, на јединствену казну затвора у трајању од 10 месеци, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 20.10.2009. године до 12.08.2010. године, обзиром да му је претходно за кривично дело неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. Кривичног законика („Сл. гласник РС“ бр. 85/05) утврђена казна затвора у трајању од 8 месеци, а за кривично дело неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. КЗ („Службени гласник РС“ бр. 85/05), за које је првостепеном пресудом под I - 5. оглашен кривим, узета као утврђена казна затвора у трајању од 4 месеца.

Одлучено је и о трошковима кривичног поступка, у односу на ове окривљене и сведоке сараднике, а како је то ближе одређено у ставу I изреке пресуде.

У ставу II исте пресуде, у тачки 1. према окривљеном Дарку Тошићу одбијена је оптужба да је извршио кривично дело удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. став 5. КЗ, а у тачки 2. окривљени Дарко Тошић ослобођен је од оптужбе да је извршио кривично дело неовлашћено стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 4. у вези става 1. КЗ и одлучено да трошкови поступка у одбијајућем и ослобађајућем делу падну на терет буџетских средстава суда.

У преосталом делу жалбе Тужилаштва за организовани криминал, бранилаца окривљеног Дарка Шарића, адвоката Данила Шарића, адвоката Дејана Лазаревића и адвоката Горана Јовандића, браниоца окривљених Дарка Шарића и Николе Димитријевића, адвоката Радослава Баћовића, браниоца окривљеног Горана Соковића, адвоката Марка Кљајевића, окривљеног Жељка Вујановића и његових бранилаца, адвоката Далибора Катанчевића и адвоката Момчила Минића, браниоца окривљених Милоша Цајића и Марка Пандрца, адвоката Милана Вујина, браниоца окривљеног Николе Димитријевића, адвоката Дејана Лазаревића, браниоца окривљеног Ненада Новаковића, адвоката Милана Бирмана, браниоца окривљеног Бошка Недића, адвоката Миљане Перендија, браниоца окривљеног Петра Обрадовића, адвоката Марка

Јанковића, бранилаца окривљеног Небојше Сретеновића, адвоката Немање Васиљевића и адвоката Софије Илић, браниоца окривљеног Михајла Ђоковића, адвоката Стевана Протића, бранилаца окривљеног Родољуба Радуловића, адвоката Велислава Милутиновића и адвоката Марка Милутиновића, окривљеног Борислава Туњића и његовог браниоца адвоката Драгана Плазинића, браниоца окривљеног Живка Сибинског, адвоката Љиљане Ћесаровић, окривљеног Милоша Цајића и жалба браниоца сведока сарадника ВВ, адвоката Бранка Арменка, одбијене су као неосноване.

Против напред наведених правноснажних пресуда, у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, захтеве за заштиту законитости, поднели су:

- бранилац окривљеног Петра Обрадовића - адвокат Марко Јанковић
- бранилац окривљеног Милоша Цајића - адвокат Бојан Пантовић
- браниоци окривљеног Дарка Шарића, адвокат Данило Шарић и адвокат Радослав Баћовић
- бранилац окривљеног Горана Соковића - адвокат Марко Кљајевић
- браниоци окривљеног Небојше Сретеновића, адвокат Немања Васиљевић и адвокат Софија Илић
- бранилац окривљеног Жељка Вујановића - адвокат Далибор Катанчевић
- браниоци окривљеног Николе Димитријевића, адвокат Данило Шарић и адвокат Радослав Баћовић,

са предлогом сличне садржине и то да Врховни суд побијане пресуде преиначи и окривљене ослободи од оптужбе или исте укине и предмет врати на поновну одлуку првостепеном суду пред потпуно измењеним већем или да укине другостепену одлуку и предмет врати на поновно одлучивање другостепеном суду пред потпуно измењеним већем,

- бранилац окривљеног Ненада Новаковића - адвокат Милан Бирман
  - бранилац окривљеног Борислава Туњића - адвокат Драган Плазинић
- са предлогом исте садржине и то да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде укине и предмет врати на поновно одлучивање првостепеном или другостепеном суду, пред потпуно измењеним већем;
- бранилац окривљеног Михајла Ђоковића - адвокат Стеван Протић са предлогом да Врховни суд побијане пресуде укине и предмет врати на поновно одлучивање првостепеном суду, односно укине у целини другостепену одлуку и предмет врати на поновно одлучивање пред потпуно измењеним већем том суду или преиначи другостепену пресуду и окривљеног Михајла Ђоковића ослободи од оптужбе или исту преиначи у делу одлуке о кривичној санкцији и то тако што ће окривљеном Михајлу Ђоковићу изрећи јединствену казну затвора, сходно члану 62. у вези члана 60. КЗ,
  - бранилац окривљеног Родољуба Радуловића - адвокат Велислав Милутиновић са предлогом да Врховни суд пресуду другостепеног суда преиначи и окривљеног Родољуба Радуловића ослободи од оптужбе, јер нема доказа да је извршио кривично дело које му се ставља на терет.

Од стране бранилаца окривљеног Дарка Шарића - адвоката Данила Шарића и адвоката Радослава Баћовића, окривљеног Небојше Сретеновића - адвоката Немање Васиљевића и адвоката Софије Илић, окривљеног Жељка Вујановића - адвоката Далибора Катанчевића, окривљеног Николе Димитријевића - адвоката Данила Шарића и адвоката Радослава Баћовића, окривљеног Михајла Ђоковића - адвоката Стевана Протића и окривљеног Борислава Туњића - адвоката Драгана Плазинића стављен је и

предлог да се извршење правноснажне пресуде одложи, односно прекине, у складу са чланом 488. став 3. ЗКП;

Након што је примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених, у смислу члана 488. став 1. ЗКП, доставио Врховном јавном тужиоцу, Врховни суд је одржао седницу већа, о којој у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није обавестио Врховног јавног тужиоца и браниоце окривљених, јер веће није нашло да би њихово присуство било од значаја за доношење одлуке.

На седници већа Врховни суд је размотрио списе предмета са захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљених, уз примену члана 604. став 1. ЗКП („Службени гласник РС“ бр.72/11 од 28.09.2011. године, који се у предметном кривичном поступку примењује од 15.01.2012.године) (у даљем тексту: ЗКП) којим је прописано да ће се законитост радњи предузетих пре почетка примене овог законика оцењивати по одредбама Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“ бр.70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“ бр.58/04, 85/05 - др. закон, 115/05, 49/07, 122/08, 20/09 - др. закон) (у даљем тексту: раније важећи ЗКП), па је нашао:

Основано се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног Ненада Новаковића – адвоката Милана Бирмана, указује да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) у вези члана 453. ЗКП, јер је пресудом Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 бр. 15/21 од 16.05.2022. године овом окривљеном изречена казна на његову штету, односно тежа казна у односу на казну изречену правноснажном пресудом Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 бр. 22/19 од 12.06.2020. године, која је укинута пресудом Врховног касационог суда Кзз ОК 6/2021 од 22.04.2021. године.

Из списка предмета произлази, да је првом пресудом Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 бр. 22/19 од 12.06.2020. године, окривљени Ненад Новаковић оглашен кривим због извршења кривичног дела неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. Кривичног законика и осуђен на казну затвора у трајању од 11 година. Врховни касациони суд је, одлучујући о захтевима за заштиту законитости изјављеним искључиво од стране бранилаца окривљених, пресудом Кзз ОК 6/2021 од 22.04.2021. године усвојио захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног Дарка Шарића као основан и у односу на овог окривљеног, а по службеној дужности, применом одредбе члана 489. став 1. ЗКП, поред осталих и у односу на окривљеног Ненада Новаковића, укинуо пресуду Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 бр. 22/19 од 12.06.2020. године и предмет вратио том суду на поновно одлучивање.

У новом другостепеном поступку, одлучујући поново о жалбама Тужиоца за организовани криминал и бранилаца окривљених, поред осталог и браниоца окривљеног Ненада Новаковића, Апелациони суд у Београду је пресудом Кж1 По1 бр. 15/21 од 16.05.2022. године, која се захтевом за заштиту законитости и побија, делимично усвајио жалбе Тужиоца за организовани криминал, бранилаца окривљених, поред осталих и браниоца окривљеног Ненада Новаковића и усвојио жалбу бранилаца окривљеног Дарка Тошића, те поводом жалбе браниоца сведока сарадника ВВ, а по службеној дужности у односу на сведоке сараднике АА и ББ, преиначио првостепену пресуду у ставу I у тачкама 1, 2, 3 и 4 и окривљеног Ненада Новаковића огласио

кривим због извршења кривичног дела неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ и осудио на казну затвора у трајању од 11 година и 6 месеци.

Поступајући на описани начин, другостепени суд је, по налажењу Врховног суда, својом пресудом Кж1 По1 бр. 15/21 од 16.05.2022. године, повредио начело забране преиначења на горе, прописано одредбом члана 453. ЗКП, јер је у поновном поступку, након укидања раније другостепене пресуде, одлучујући о изјављеним жалбама, окривљеног Ненада Новаковића за кривично дело неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ, истог осудио на строгу казну затвора (11 година и 6 месеци) од оне изречене ранијом пресудом Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 бр. 22/19 од 12.06.2020. године (11 година), укинутом пресудом Врховног касационог суда Кзз ОК 6/2021 од 22.04.2021. године.

Одредбом члана 494. ЗКП прописано је поступање апелационог суда на новом претресу, ако је правноснажна пресуда укинута и предмет враћен на поновно суђење, а поред осталог, у ставу 4. истог члана прописано је да је, при изрицању нове пресуде, суд везан забраном прописаном у члану 453. тог Законика.

Одредбом члана 453. Законика о кривичном поступку, прописано је да ако је изјављена жалба само у корист оптуженог пресуда се не сме изменити на његову штету у погледу правне квалификације кривичног дела и кривичне санкције – *reformatio in peius*.

Како у поновном поступку, након укидања другостепене пресуде од стране Врховног касационог суда и то у процесној ситуацији када Републички јавни тужилац није поднео захтев за заштиту законитости, кривична санкција није могла бити измењена на штету окривљеног Ненада Новаковића, по захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљених, то је Врховни суд, усвајајући као основане наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Ненада Новаковића – адвоката Милана Бирмана, утврдио да је пресудом Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 бр. 15/21 од 16.05.2022. године, на штету окривљеног, учињена повреда закона из члана 438. став 1. тачка 10) у вези члана 453. ЗКП, те је исту отклонио тако што је преиначио другостепену пресуду у односу на овог окривљеног и за кривично дело неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ, за које је оглашен кривим правноснажном пресудом, окривљеног Ненада Новаковића осудио на казну затвора у трајању од 11 година, налазећи да ће се истом постићи сврха кажњавања из члана 42. КЗ.

У преосталом делу, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Ненада Новаковића, као и захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног Петра Обрадовића – адвоката Марка Јанковића, окривљеног Михајла Ђоковића – адвоката Стевана Протића, окривљеног Милоша Цајића – адвоката Бојана Пантовића, окривљеног Дарка Шарића – адвоката Данила Шарића и адвоката Радослава Баћовића, окривљеног Борислава Туњића – адвоката Драгана Плазенића, окривљеног Горана Соковића – адвоката Марка Кљајевића, окривљеног Небојше Сретеновића – адвоката Немање Васиљевића и адвоката Софије Илић, окривљеног Жељка Вујановића – адвоката Далибора Катанчевића, окривљеног Родољуба Радловића – адвоката

Велислава Милутиновића и окривљеног Николе Димитријевића – адвоката Данила Шарића и адвоката Радослава Баћовића, су неосновани, у односу на повреде закона ближе опредељене у ставу II изреке ове пресуде, а ово из следећих разлога:

**Битна повреда одредаба кривичног поступка
из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП**

Бранилац окривљеног Горана Соковића, у образложењу захтева указује на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП наводима да је Апелациони суд у Београду одбијањем да призна дејство кривичне пресуде земље у којој је извршено кривично дело, повредио принцип *ne bis in idem*. По ставу одбране, прихватањем ослобађајуће бразилске кривичне пресуде против окривљених Холанђана - наводних купаца 1100 килограма кокаина, „отпала“ би прича о постојању купаца наведене дроге. На описани начин, долази до повреде принципа „не два пута у истој ствари“, јер се наведена лица – Холанђани (ГГ и ДД) у конструкцији кривичног дела побијане пресуде третирају као извршиоци дела неовлашћено стављање у промет опојних дрога, иако су пресудом суда у Сао Паулу ослобођени од оптужбе. У вези са изнетим, бранилац цитира Устав Републике Србије, Законик о кривичном поступку и Протокол број 7. уз Европску конвенцију.

Изнете наводе захтева Врховни суд оцењује неоснованим из следећих разлога:

Одредбом члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП је прописано да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји, ако је наступила застарелост кривичног гоњења или је гоњење искључено услед амнестије или помиловања или је ствар већ правноснажно пресуђена или постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење.

Одредбом члана 4. став 1. Протокола 7. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода је прописано да се никоме не сме поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због ког је већ правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком.

Устав Републике Србије у члану 34. став 4. гарантује правну сигурност у казненом праву, одредбом да нико не може бити гоњен ни кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен, или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен, а којим забранама подлеже вођење поступка за неко друго кажњиво дело.

Наведени принцип садржан је и у одредби члана 4. став 1. ЗКП, којом је прописано да нико не може бити гоњен за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена, или је поступак правноснажно обустављен.

Уставни суд Републике Србије је, уважавајући судску праксу Европског суда за људска права, поставио критеријуме на основу којих се врши оцена да ли је дошло до повреде начела *ne bis in idem* и то: 1. да ли су оба поступка која су вођена против окривљеног вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело, односно да ли је запређена санкција по својој природи казненоправна; 2. да ли су дела

због којих се окривљени казнено гони иста (*idem*); 3. да ли је постојала двострукоост поступка (*bis*). Дакле, тек по испуњењу сва три критеријума може се говорити о пресуђеној ствари.

Из списка предмета произлази да је на претресу пред другостепеним судом изведен као доказ оверени препис пресуде из Бразила (на коју се бранилац позива) којом су лица ГГ и ДД, ослобођени од оптужбе због недостатка доказа. Такође, из списка предмета произлази да у овом конкретном кривичном поступку, ни један од окривљених није лице на кога се односи пресуда бразилског суда, па ни окривљени Горан Соковић.

По оцени Врховног суда, а имајући у виду напред наведено, чињеница да се ради о истом животном догађају није довољна да би дошло до повреде начела *ne bis in idem*, а самим тим и битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Из напред цитираних одредаба Устава, Закона и међународних аката, неспорно је да до повреде начела *ne bis in idem* може доћи само у ситуацији када се против истог лица, односно када је исто лице гоњено за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођено или осуђено, или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен. Наиме, тада постоји забрана којој подлеже вођење поступка за неко друго кажњиво дело, али само у ситуацији када се то односи на једно исто лице, а што у овом конкретном случају, није у питању.

Самим тим, по оцени Врховног суда, не може се говорити о повреди процесног начела *ne bis in idem*, када је тачка везивања само исти животни догађај, па се наводи браниоца окривљеног Горана Соковића, којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, оцењују као неосновани.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП

Бранилац окривљеног Петра Обрадовића захтев за заштиту законитости подноси због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, коју образлаже наводима да је у доношењу другостепене пресуде (која се захтевом за заштиту законитости побија) учествовала судија, која је морала бити изузета. Наиме, другостепена пресуда донета је у већу састављеном од судија Сретка Јанковића, председника већа и судија Наде Хаци Перић, Весне Петровић, Марка Јоцића и Татјане Вуковић, чланова већа, а судија Нада Хаци Перић је, поред доношења другостепене пресуде, у два наврата учествовала и у доношењу решења по жалбама бранилаца изјављеним против решења о продужењу притвора према окривљенима Дарку Шарићу и Петру Обрадовићу. Како је приликом одлучивања о жалбама против решења о продужењу притвора, између осталог, одлучивано и о постојању оправдане сумње као кључног разлога за продужење притвора, у смислу одредаба ЗКП, то је приликом доношења одлуке о жалби против првостепене пресуде, именована судија морала бити изузета, будући да је претходно заузела став и формирала предубеђење о постојању чињеница, које непосредно указују да су окривљени учинили кривично дело које им се ставља на терет. У вези са изнетим, бранилац окривљеног Петра Обрадовића означава решења Апелационог суда у Београду:

- Кж2 По1 10/19 од 22.01.2022. године,
- Кж2 По1 2/18 од 04.01.2018. године.

На повреду закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП наводима сличне садржине, указују и браниоци окривљеног Дарка Шарића, означавајући да је судија Нада Хаџи Перић морала бити изузета од поступања у доношењу другостепене пресуде, која се захтевом за заштиту законитости побија, обзиром да је учествовала у доношењу решења Апелационог суда у Београду Посебно одељење Кж2 По1 2/18 од 04.01.2018. године, којим је одбијена као неоснована жалба браниоца окривљеног Дарка Шарића изјављена против решења о продужењу притвора.

Поред изнетог, бранилац окривљеног Петра Обрадовића наводи да је у овом предмету већ донета правноснажна пресуда Апелационог суда у Београду Кж1 По1 22/19 од 12.06.2020. године и то у већу састављеном од судија Милимира Лукића, Бојане Пауновић, Сретка Јанковића, Весне Петровић и Татјане Вуковић, против које је изјављен ванредни правни лек – захтев за заштиту законитости, који је усвојен пресудом Врховног касационог суда Кзз ОК 6/21 од 22.04.2021. године и пресуда Апелационог суда укинута. Разлог за доношење пресуде Врховног касационог суда и усвајања захтева за заштиту законитости био је тај што су судије Милимир Лукић и Бојана Пауновић претходно учествовали у доношењу решења о продужењу притвора према окривљеном Дарку Шарићу и на тај начин, образлажући постојање оправдане сумње изразиле висок степен и јасноћу у погледу кривице окривљеног, као и целе организоване криминалне групе, у већој мери него што је то неопходно за доношење одлуке о притвору. Након укидања правноснажне пресуде, у Апелационом суду у Београду је формирано ново веће за одлучивање у овом предмету, а које су чиниле судије Сретко Јанковић, председник већа и судије Нада Хаџи Перић, Весна Петровић, Марко Јоцић и Татјана Вуковић, чланови већа.

По ставу браниоца окривљеног Петра Обрадовића, у поновном поступку пред Апелационим судом, судије Сретко Јанковић и Татјана Вуковић, су морале бити изузете, јер су већ у овом предмету учествовале у доношењу пресуде Апелационог суда у Београду, а која је укинута пресудом Врховног касационог суда Кзз ОК 6/2021 од 22.04.2021. године.

Такође, повреду закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, означава и бранилац окривљеног Родољуба Радуловића, коју образлаже наводима да су судије које су учествовале у доношењу раније пресуде Апелационог суда у Београду Кж1 По1 22/19 од 12.06.2020. године, која је по захтеву за заштиту законитости бранилаца укинута пресудом Врховног касационог суда Кзз ОК 6/2021 од 22.04.2021. године, морале да буду изузете у поновном поступку. Даље се наводи да су судије Сретко Јанковић, Весна Петровић и Татјана Вуковић морале да буду изузете од поступања у овом предмету, обзиром да су били чланови претходног другостепеног већа, којим је председавао судија Милимир Лукић, те су претходну пресуду донели једногласно, што по ставу одбране, значи да су у поновном поступку имали већ потпуно дефинисан став о чињеницама и праву, у тој мери да су врло пристрасно следили своје раније закључке, а онда једногласно донели нову пресуду, готово понављајући до истовестности делове раније другостепене пресуде.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених су неосновани, а ово из следећих разлога:

Из списка предмета произлази да је судија Нада Хаџи Перић учествовала два пута у другостепеном већу, које је одлучивало о жалбама на решења о продужењу притвора.

Одредбом члана 2. тачка 17) ЗКП прописано је да је „основ сумње“ скуп чињеница које посредно указују да је учињено кривично дело или да је одређено лице учинилац кривичног дела.

Одредбом члана 2. тачка 18) ЗКП прописано је да је „основана сумња“ скуп чињеница које непосредно указују да је одређено лице учинилац кривичног дела.

Одредбом члана 2. тачка 19) ЗКП прописано је да је „оправдана сумња“ скуп чињеница које непосредно поткрепљују основану сумњу и оправдавају подизање оптужбе.

Ради очувања стандарда независног и непристрасног суда и права на правично суђење, гарантованих одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, у Законику о кривичном поступку, одредбом члана 37. прописани су разлози за изузеће судија.

Одредбом члана 37. став 1. тачка 1) до 4) ЗКП предвиђене су ситуације у којима се судија или судија поротник мора обавезно изузети од вршења судијске дужности у одређеном предмету, због одређеног односа и повезаности судије са учесницима у поступку или са предметом, па је тако, између осталог, у тачки 4) прописано да ће судија бити изузет од судијске дужности у одређеном предмету, ако је у истом предмету поступао као судија за претходни поступак или одлучивао о потврђивању оптужнице или учествовао у доношењу мериторне одлуке о оптужби која се побија жалбом или ванредним правним леком или је учествовао у поступку као тужилац, бранилац, законски заступник или пуномоћник оштећеног, односно тужиоца или је саслушан као сведок или као вештак ако овим закоником није другачије прописано.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, постоји ако је у одређеном кривичном предмету у суђењу на главном претресу учествовао судија који је морао бити изузет од вршења судијске дужности, између осталог, ако је у истом предмету поступао као судија за претходни поступак или одлучивао о потврђивању оптужнице или учествовао у доношењу мериторне одлуке о оптужби која се побија жалбом или ванредним правним леком или је учествовао у поступку као тужилац, бранилац, законски заступник или пуномоћник оштећеног, односно тужиоца или је саслушан као сведок или као вештак ако овим закоником није другачије прописано— члан 37. став 1. тачка 4) ЗКП.

Из наведених законских одредби произлази да се о апсолутно битној повреди одредаба кривичног поступка о којој је реч и на коју се браниоци окривљених позивају, може говорити само уколико се ради о учествовању у суђењу у првостепенном поступку или о одлучивању у поступку по редовном или ванредном правном средству, судије

који се мора обавезно изузети из разлога прописаних у члану 37. став 1. ЗКП, што у овом предмету није случај.

Међутим, у појединим ситуацијама, услед вишеструких процесних улога судије, може се појавити сумња у непристрасност судије која је таквог квалитета да захтева његово изузеће од судијске дужности приликом доношења одлуке (пресуде) о кривици окривљеног за извршено кривично дело, што значи да постојање наведене битне повреде одредаба кривичног поступка, у сваком конкретном случају, представља фактичко питање.

Када је у питању учествовање судија у доношењу одлуке о притвору, ради се о оцени тзв. функционалне непристрасности, о чему постоји богата судска пракса Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

У предмету Драгојевић против Хрватске, представка број 68955/11, Европски суд за људска права је нашао да није дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције у погледу мањка непристрасности судије у случају када је пре почетка главног претреса четири пута од стране ванпретресног већа продужен притвор окривљеном, при чему је члан тог већа у сва четири случаја био и судија који је касније као председник већа учествовао у доношењу првостепене пресуде према истом окривљеном, иако је и према Законнику о казненом поступку Републике Хрватске један од услова за одлучивање о притвору, постојање основане сумње о извршењу кривичног дела од стране окривљеног. У наведеној одлуци (став 114) Европски суд наводи да је савршено нормално да судија може разматрати и одбити захтев за пуштање на слободу који поднесе притворени окривљени. При томе судија мора и на темељу Конвенције и домаћег права установити постојање „основане сумње“ против окривљеног. Сама чињеница да је судија у суђењу већ доносио одлуке у предмету, укључујући одлуке везане за притвор, не може оправдати бојазни о његовој непристрасности; само посебне околности могу оправдати другачији закључак. Увек је одлучан опсег и природа предпретресних мера које је предузео судија.

Европски суд за људска права у наведеној одлуци даље истиче да питања на која судија мора одговорити при доношењу одлуке о продужењу притвора нису иста као питања која су одлучујућа за његову правноснажну пресуду. Приликом одлучивања о притвору и доношењу других одлука те врсте, судија по кратком поступку оцењује доступне податке како би утврдио постоји ли основ за сумњу против окривљеног за извршење кривичног дела; док приликом доношења одлуке на крају суђења мора проценити јесу ли докази који су изнесени и о којима се расправљало пред судом довољни да би окривљеног огласио кривим. Сумња и формално проглашење кривице не могу се третирати као да су истоветни – Јасински против Пољске, представка број 30865/96, став 55.

Из свега наведеног произлази да учествовање судије у одлучивању о притвору, по правилу, не представља разлог за његово изузеће приликом одлучивања о кривици истог окривљеног, већ постојање предубеђења као разлога за његово изузеће зависи од тога да ли је приликом одлучивања о притвору заузео јасан став о кривици окривљеног или не. Према томе, реч је о фактичком питању које се процењује, у сваком појединачном предмету, а како је то већ наведено.

Увидом у решења Апелационог суда у Београду, која бранилац окривљеног Петра Обрадовића и браниоци окривљеног Дарка Шарића означавају, утврђено је да се приликом одлучивања и доношења ових решења суд није бавио оценом довољности доказа нити се упуштао у питање кривице окривљених, већ само жалбеним разлозима везаним за примену мере обезбеђења присуства окривљеног - притвора, односно не разматрајући кривицу окривљеног изван граница основане сумње да је учинио кривично дело за које се терети.

С обзиром на наведено, није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, како се то неосновано тврди у захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљених Петра Обрадовића и Дарка Шарића, у односу на поступање судије Наде Хаџи Перић и разлога за њено изузеће.

Поред изнетог, поступање судија Сретка Јанковића, Весне Петровић и Татјане Вуковић, који су у овом поступку већ учествовали у доношењу прве другостепене пресуде, а која је од стране Врховног касационог суда укинута, су такође неосновани, имајући у виду, пре свега одредбу члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП, у којој је прописано да ће судија бити изузет од судијске дужности у одређеном предмету, ако је у истом предмету поступао као судија за претходни поступак или одлучивао о потврђивању оптужнице или учествовао у доношењу мериторне одлуке о оптужби која се побија жалбом или ванредним правним леком или је учествовао у поступку као тужилац, бранилац, законски заступник или пуномоћник оштећеног, односно тужиоца или је саслушан као сведок или као вештак, ако овим Закоником није другачије прописано, а у ком случају постоји битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП.

Имајући у виду наведено, у конкретној правној ствари, именоване судије (Јанковић, Петровић и Вуковић), нису учествовали ни у једној од ових процесних ситуација прописаних чланом 37. став 1. тачка 4) ЗКП, када би судије морале бити обавезно изузете и у ком случају би се радило о апсолутно битној повреди одредаба кривичног поступка.

Сходно изнетом, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Петра Обрадовића, Дарка Шарића и Родољуба Радуловића којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП.

Наводи захтева браниоца окривљеног Петра Обрадовића и бранилаца окривљеног Дарка Шарића, којима се указује на став изражен у пресудама Врховног касационог суда Кзз ОК 6/2021 од 22.04.2021. године и Кзз ОК 33/2019 од 17.12.2019. године нису од утицаја на другачију одлуку у овом конкретном предмету, а имајући у виду све напред изнето.

Истовремено, Врховни суд указује и да став изражен у пресуди Кзз ОК 6/2021 од 22.04.2021. године није измењен, како то браниоци сугеришу, већ је појашњен, имајући у виду нејасноће, које су се у пракси појавиле након доношења означене пресуде. Наиме, на седници Кривичног одељења Врховног касационог суда одржаној дана 31.01. и 07.02.2022. године, заузет је став да се, у начелу, не изједначавају процесне улоге судије који је учествовао у доношењу решења о притвору, у којем је

ценио постојање „оправдане сумње“ са учешћем судије приликом одлучивања о потврђивању оптужнице и не представља, по аутоматизму, разлог за изузеће судије, али се може изједначити, уколико је степен јасноће у погледу постојања оправдане сумње о кривици окривљеног тако висок да доводи у питање претпоставку непристрасности суда. То даље значи да се, у сваком конкретном случају, цени став судија изражен у решењима о притвору, када се изјашњава о постојању „оправдане сумње“, односно у сваком конкретном случају, се цени њихов став изражен у односу на кривицу окривљеног.

Наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Дарка Шарића којима се, у преосталом делу, образлаже повреда закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП и наводи да су судије Нада Хаџи Перић, Сретко Јанковић, Весна Петровић и Татјана Вуковић, у периоду од 2014. до 2018. године, у више наврата учествовали у доношењу одлука којима су одбијене жалбе бранилаца окривљеног Дарка Шарића на решење о продужењу притвора, нису били предмет оцене у овом поступку, обзиром да браниоци, не наводе разлоге појединачно за сваког од именованих судија - ко је учествовао у доношењу ког решења и како се изјаснио у решењима, ближе побројаним на страни седам захтева за заштиту законитости.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 7) ЗКП

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 7) ЗКП, браниоци окривљених Милоша Цајића и Борислава Туњића у захтевима за заштиту законитости истичу да, у конкретном случају, није постојала оптужба овлашћеног тужиоца, односно одобрење надлежног органа – Републичког јавног тужиоца за гоњење окривљених, у смислу члана 6. став 4. и члана 10. КЗ, при чему се, према наводима захтева браниоца окривљеног Борислава Туњића, овај окривљени и не спомиње у акту Републичког јавног тужиоца КТР-О.К 81/09 од 16.10.2009. године о поверавању надлежности Специјалном тужиоцу за борбу против организованог криминала, а на који акт се нижестепени судови, позивају у образложењу побијаних пресуда.

На исту повреду закона, у захтеву указује и бранилац окривљеног Ненада Новаковића наводима да је Републички јавни тужилац решењем КТР-О.К-81/09 од 16.10.2009. године поверио надлежност тадашњем Специјалном тужиоцу за борбу против организованог криминала, само у односу на тројицу окривљених на почетку истраге, али не и у односу на окривљеног Ненада Новаковића, па како је таква одлука конститутивног карактера за заснивање надлежности, то је, у одсуству одговарајуће одлуке у односу на окривљеног Ненада Новаковића, поступао ненадлежни тужилац, што је имало за последицу незаконитост конкретног кривичног поступка.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених, Врховни суд је оценио као неосноване, из следећих разлога:

Одредбом члана 438. став 1. тачка 7) ЗКП прописано је да ова битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је суд повредио одредбе кривичног поступка у погледу постојања оптужбе овлашћеног тужиоца, односно одобрења надлежног органа.

Из списка предмета произлази да се Специјални тужилац актом А.С. бр. 186/09 од 16.10.2009. године обратио Републичком јавном тужиоцу, са захтевом да му се повери стварна надлежност за поступање у преткривичном и кривичном поступку, по извештају Министарства унутрашњих послова Републике Србије – Дирекције полиције – Управе криминалистичке полиције – Управе за град Београд број 02-6041/09 од 16.10.2009. године, јер из резултата мера предузетих у току преткривичног поступка произлази основана сумња да је осумњичени Жељко Вујановић организовао криминалну групу, чији припадници су постали осумњичени Никола Павловић, Марко Виторовић и за сада већи број НН лица, која су у дужем временском периоду имала за циљ вршење кривичних дела неовлашћено држање и стављање у промет опојних дрога, те да су осумњичени поступајући по плану, који је осмислио осумњичени Жељко Вујановић, на подручју Латинске Америке, неовлашћено набављали опојну дрогу, коју су потом организованим транспортом превозили до одређених локација, у циљу њене дистрибуције крајњим купцима.

Одлучујући о наведеном захтеву Републички јавни тужилац је донео решење КТР-О.К 81/09 од 16.10.2009. године, којим је поверио у стварну надлежност Округног јавног тужилаштва у Београду – Специјалном тужилаштву за борбу против организованог криминала вођење преткривичног и кривичног поступка, по цитираним извештају Министарства унутрашњих послова Републике Србије, са образложењем да постоји основана сумња да је осумњичени Жељко Вујановић извршио кривично дело злочиначко удруживање из члана 346. став 1. КЗ и кривично дело неовлашћено држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ, а осумњичени Никола Павловић и Марко Виторовић кривично дело злочиначко удруживање из члана 346. став 2. КЗ и кривично дело неовлашћено држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ, која дела су извршена као резултат организованог деловања већег броја лица ради стицања добити, при чему је сваки члан организоване криминалне групе имао одређени задатак и улогу, чија делатност се заснивала на примени одређених правила интерне контроле и дисциплине чланова, иста била планирана дуже време и вршена у међународним размерама.

Према томе, Тужилац за организовани криминал је у току трајања целокупног поступка поседовао оригинарну надлежност додељену цитираним решењем Републичког јавног тужиоца, којим му је, на основу члана 6. став 2. Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, поверено у стварну надлежност вођење преткривичног и кривичног поступка по наведеном извештају МУП-а Републике Србије, из ког разлога је, по оцени Врховног суда, тај тужилац и био овлашћен да поступа у предметном кривичном поступку.

По налажењу овог суда, иако се у образложењу наведеног решења Републичког јавног тужиоца окривљени Милош Цајић, Ненад Новаковић и Борислав Туњић, изричито не означавају као осумњичени, из навода тог решења о постојању основане сумње да је осумњичени Жељко Вујановић организовао криминалну групу, чији припадници су постали осумњичени Никола Павловић, Марко Виторовић и за сада „већи број НН лица“, произлази да је Тужилац за организовани криминал имао овлашћење да поднесе захтев за проширење истраге и у односу на друга лица (па и у односу на наведене окривљене), за која су постојали основи сумње да су учествовала у предметном догађају и која су касније идентификована као чланови групе.

Из изнетих разлога, Врховни суд је оценио као неосноване наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Милоша Цајића, Борислава Туњића и Ненада Новаковића којима се указује да је побијаном правноснажном пресудом учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 7) ЗКП.

**Битна повреда одредаба кривичног поступка
из члана 438. став 1. тачка 8) ЗКП**

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 8) ЗКП, браниоци окривљеног Небојше Сретеновића у захтеву за заштиту законитости износе став да су, нижестепени судови, имајући у виду време извршења кривичног дела, које је у погледу овог окривљеног опредељено на период од друге половине 2008. године до априла 2009. године, морали донети ослобађајућу или одбијајућу пресуду у односу на кривично дело злочиначко удруживање из члана 346. КЗ, будући да је за то кривично дело наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења. Непоступивши на тај начин, нижестепени судови су, према ставу одбране, учинили наведену повреду закона, јер изреком пресуде није у потпуности решен предмет оптужбе.

На исту повреду закона указује и бранилац окривљеног Горана Соковића, истичући да је другостепени суд у изреци побијане пресуде навео да је делимично усвојио жалбу Тужиоца за организовани криминал, која се односи на чињеницу да првостепени суд није у целини решио кривичну ствар и за кривично дело удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. став 5. КЗ, које је било предмет оптужбе, није донео одбијајућу пресуду у односу на окривљеног Горана Соковића, а при томе је за исто кривично дело одбио оптужбу према окривљеном Дарку Тошићу.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Небојше Сретеновића и Горана Соковића Врховни суд оценио је као неосноване, из следећих разлога:

Из списка предмета произлази да је предметним оптужницама Тужиоца за организовани криминал окривљенима Горану Соковићу и Небојши Сретеновићу, поред кривичних дела неовлашћено стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ и члана 246. став 4. у вези става 1. КЗ (када је у питању окривљени Горан Соковић), стављено на терет и извршење кривичног дела удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. став 5. КЗ. Ово кривично дело у диспозитиву оптужних аката Тужиоца за организовани криминал КТС 17/09 од 12.04.2010. године (у односу на окривљеног Горана Соковића) и КТ 27/11 од 26.10.2012. године (у односу на окривљеног Небојшу Сретеновића) описано је радњама које представљају организовање и припадност организованој криминалној групи, која је деловала споразумно, у циљу планирања и вршења кривичних дела неовлашћено стављање у промет опојних дрога из члана 246. КЗ.

Одредбом члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ прописан је тежи облик кривичног дела неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога („Службени гласник РС“ број 85/05), који постоји у ситуацији када је дело из става 1. овог члана извршено од стране више лица која су се удружила за вршење тих дела.

Кривично дело удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. КЗ, као самостално кривично дело, подразумева вршење радњи које се тичу организовања или припадности групи, која има за циљ вршење одређених кривичних дела.

Имајући у виду да је за правно квалификовање радњи окривљених као кривичног дела неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ („Службени гласник РС“ број 85/05) неопходно да је у извршењу дела учествовало више лица, која су се удружила за вршење ових дела, то је постојање удруживања више лица, као законског обележја тог кривичног дела конзумирало само организовање или припадност групи као посебног кривичног дела.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 8) ЗКП постоји уколико пресудом није потпуно решен предмет оптужбе о чему се може говорити само у ситуацији када суд уопште није донео одлуку о некој тачки оптужбе.

По налажењу овог суда, побијаном другостепеном пресудом у потпуности је решен предмет оптужбе. Наиме, правноснажном пресудом Апелационог суда у Београду одлучено је о свим тачкама оптужбе, будући да је суд, за разлику од јавног тужиоца, (који је кривичноправне радње окривљених правно квалификовао као засебна кривична дела у стицају), пошто је утврђено да су се окривљени организовали и удружили на начин, у месту и време, како је то описано у првом ставу изреке другостепене пресуде и били део групе која је деловала споразумно у циљу планирања и вршења кривичних дела неовлашћено стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ, окривљене огласио кривим само због извршења по једног кривичног дела неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ („Службени гласник РС“ број 85/05), које као посебно и теже, према прописаној казни, конзумира кривично дело удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. став 5. КЗ. Како се, у конкретном случају, ради о привидном идеалном стицају кривичних дела по основу консумпције, то није било основа за доношење посебне одлуке суда у односу на кривично дело удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. став 5. КЗ, које је окривљенима оптужбом стављено на терет.

Ово посебно, имајући у виду да суд, у смислу члана 420. став 2. ЗКП, није везан за предлоге тужиоца у погледу правне квалификације кривичног дела и уколико остаје у границама чињеничног основа из оптужбе, односно у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива, овлашћен је да мења правну оцену дела, при чему је наведена измена извршена у корист окривљених.

Чињеница што је побијаном правноснажном пресудом према окривљеном Дарку Тошићу одбијена оптужба да је извршио кривично дело удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. став 5. КЗ, не може бити од утицаја на постојање повреде закона из члана 438. став 1. тачка 8) ЗКП, у односу на окривљене Горана Соковића и Небојшу Сретеновића, будући да се одбијајућа пресуда мора односити на кривично дело, које је окривљеном оптужбом стављено на терет.

С обзиром на напред наведено, Врховни суд налази да побијана правноснажна пресуда није донета уз учињену битну повреду одредаба кривичног поступка из члана

438. став 1. тачка 8) ЗКП, па су супротни наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Горана Соковића и Небојше Сретеновића, оцењени као неосновани.

Наводи захтева браниоца окривљеног Горана Соковића, којима образлаже исту повреду закона наводима да је уводни део изреке побијане другостепене пресуде у осуђујућем делу на странама 8 и 9, у односу на окривљеног Горана Соковића, идентичан чињеничном опису предмета оптужбе Тужиоца за организовани криминал за кривично дело из члана 346. став 5. КЗ и одбијајуће пресуде, нису били предмет оцене Врховног суда у овом поступку, имајући у виду да се истима указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, која повреда није законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, у смислу члана 485. став 4. ЗКП.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП

Браниоци окривљеног Петра Обрадовића, окривљеног Михајла Ђоковића, окривљеног Ненада Новаковића, окривљеног Дарка Шарића, окривљеног Жељка Вујановић и окривљеног Николе Димитријевића, захтеве за заштиту законитости подносе и због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Браниоци окривљеног Дарка Шарића и окривљеног Николе Димитријевића, као и бранилац окривљеног Ненада Новаковића, у поднетим захтевима за заштиту законитости означену повреду закона, образлажу на исти начин. Наиме, браниоци наведених окривљених, наводе да оптужница од почетка до краја кривичног поступка није измењена, а да су нижестепени судови побијаним пресудама прекорачили диспозитив оптужнице ТОК бр. Кт.С. 17/09 од 12.04.2010. године, Кт.С. 17/09 од 27.06.2011. године и Кт 27/11 од 26.10.2012. године, у битним елементима кривичног дела из члана 246. став 2. КЗ, у односу на окривљене Николу Димитријевића, Дарка Шарића и Ненада Новаковића. С тим у вези, браниоци наводе да је другостепени суд на страни 8, пасус 2 побијане пресуде, знатно проширио број лица која чине организовану групу, а конкретно су додати: „ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ, ЗЗ, ИИ, ЈЈ, КК, против којих се води поступак пред надлежним правосудним органима у Италији, те ЛЛ, ЉЉ, ММ, НН, ЊЊ, ОО, ПП, РР, СС, ТТ и ЋЋ, против којих се поступак води пред надлежним правосудним органима у Словенији, као и више Н.Н. лица, која је деловала споразумно ...“. По ставу одбране, у овом делу је прекорачена оптужба, јер на главном претресу, није изведен ниједан доказ којим би се утврдила одлучна чињеница да су наведена лица учествовала у извршењу кривичног дела, да се против њих води поступак пред надлежним правосудним органима у Словенији, нити су та лица идентификована на начин како се то наводи у првостепеној пресуди, а што касније потврђује и другостепена пресуда. Поред изнетог, браниоци окривљених Николе Димитријевића, Дарка Шарића и Ненада Новаковића, наводе и да је оптужба прекорачена и из разлога што је побијаним пресудама промењена година када је група основана.

Према одредби члана 420. став 1. ЗКП пресуда се може односити само на лице које је оптужено (субјективни идентитет пресуде и оптужбе) и само на дело које је предмет оптужбе садржане у поднесеној или на главном претресу измењеној или

проширеној оптужници (објективни идентитет пресуде и оптужбе), а одредбом става 2. истог члана је прописано да суд није везан за предлоге тужиоца у погледу правне квалификације кривичног дела.

Из цитираних законских одредби произлази да између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет и у погледу субјективне и објективне истоветности дела, а евентуалне измене чињеничног описа дела у изреци пресуде морају остати у границама чињеничног основа из оптужбе, тачније у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива, док закон не захтева и идентитет у погледу правне оцене дела.

Дакле, прекорачење оптужбе би подразумевало измену чињеничног описа радњи извршења кривичног дела окривљеног, које су описане у оптужном акту и то додавањем веће криминалне активности и воље окривљеног, којима се отежава положај окривљеног у погледу правне оцене дела или кривичне санкције.

Према стању у списима, тачни су наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Дарка Шарића, Николе Димитријевића и Ненада Новаковића, којима се указује да су у побијаним пресудама наведена напред означена лица (као у захтевима за заштиту законитости) међутим, у конкретном случају, по налажењу Врховног суда, судови нису повредили ни субјективни, ни објективни идентитет оптужбе на штету окривљених, јер радње за које су окривљени оглашени кривим су исте као и оне које су им стављене на терет оптужним актима. При томе, у диспозитивима оптужних аката, на које се браниоци позивају и то оптужни акт ТОК Кт.С. 17/09 од 12.04.2010. године, стоји да су припадници групе били и „...више НН лица.“ поред оних који су таксативно набројани, као и у оптужном акту Кт. 27/11 од 26.10.2012. године где је означено да су припадници групе били поред појединачно означених и „...више других лица против којих се кривични поступак води пред надлежним правосудним органом у Словенији, те више НН лица ...“, као и у оптужници Кт. С. 17/09 од 27.06.2011. године, где је такође наведено да су припадници групе, поред тачно означених лица били и „... те више НН лица.“.

Имајући у виду наведено, у конкретном случају, оптужба није прекорачена, обзиром да је у оптужним актима наведен неограничен и неутврђен број НН лица, као припадника групе, који су у току поступка идентификовани, те су их нижестепени судови, у побијаним пресудама, само поименично означили, а што представља конкретизовање чињеничног стања утврђеног на главном претресу, у погледу „НН лица“ – припадника групе.

Неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости којима се указује да је учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, јер је измењена година када је група основана, обзиром да време извршења дела не представља битан елемент кривичног дела, за које су окривљени оглашени кривим, односно не представља његово обележје, већ само његову конкретизацију - чињеницу која ближе описује кривично дело.

При томе, Врховни суд указује да је наведеном изменом само скраћен период извршења кривичног дела, обзиром да је у оптужницама, на које се браниоци позивају, стављен период од 2006. године, а у изреци побијане пресуде као период извршења

кривичног дела означена је 2008., односно 2009. година, из чега произилази да је време извршења кривичног дела скраћено, а која чињеница је, у сваком случају, повољнија по окривљене.

Надаље, браниоци окривљеног Петра Обрадовића и окривљеног Михајла Ђоковића, у поднетим захтевима истичу да је правноснажном пресудом оптужба прекорачена и тиме што је у чињенични опис радње извршења кривичног дела из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ, за које су окривљени оглашени кривим, унет елемент урачунљивости, кога нема у оптужном акту.

При томе, бранилац окривљеног Михајла Ђоковића у захтеву за заштиту законитости износи и став да је на описани начин истовремено учињена и повреда закона из члана 439. тачка 1) ЗКП. Међутим, по налажењу Врховног суда, изнетим наводима, се указује само на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Михајла Ђоковића и окривљеног Петра Обрадовића, су неосновани, а ово из следећих разлога:

Стоје наводи захтева да у диспозитиву оптужног акта није наведено да су у датој ситуацији окривљени били урачунљиви, али по оцени Врховног суда, неопходно је имати у виду да се урачунљивост увек претпоставља, а само у сумњи (на неурачунљивост или смањену урачунљивост) утврђује. Како урачунљивост окривљених током поступка није била доведена у сумњу, овај суд налази да уношење елемента урачунљивости у изреку пресуде, представља њено прецизирање, на који начин идентитет између оптужбе и пресуде није повређен побијаном правноснажном пресудом и насупрот наводима захтева бранилаца, оптужба није прекорачена.

Сходно изнетом, наведене измене нису извршене на штету окривљених и исти нису окривљени за већу криминалну активност и вољу („криминалну количину“).

На ову битну повреду одредаба кривичног поступка указује и бранилац окривљеног Жељка Вујановића, наводима да је поступање првостепеног суда потпуно бесмислено у погледу утврђивања чињеничног стања, будући да је првостепени суд у поновљеном поступку изреком првобитне првостепене пресуде увео потпуно нове радње, које нису биле обухваћене оптужницом. У вези са изнетим, бранилац цитира изреку првостепене пресуде и то:

- тачка 1 изреке: „... да би сведок сарадник ББ по повратку из Бразила, као накнаду за своје ангажовање у организованој криминалној групи и предузете радње на територији Бразила од окривљеног Шарић Дарка, а преко окривљеног Вујановић Жељка, примио новац у готовини у износу од 100.000 евра...“;

- тачка 2 изреке: „... све по упутству и директном налогу који је упућен директно од стране окривљеног Шарића и Соковића, а пренетог преко окривљеног Вујановића...“;

- тачка 3 изреке: „... окривљени Рачић Марко, чији је долазак опет омогућио његов брат Рачић Владимир, преко једног од организатора окривљеног Вујановић Жељка...“;

- тачка 4 изреке: „... па је окривљени Вујановић Жељко са територије Републике Србије све овако добијене информације даље прослеђивао окривљеном Шарићу, кога су у међусобној и шифрованој комуникацији ослабљавали са „друг“...“.

Изнети наводи захтева браниоца окривљеног Жељка Вујановића су неосновани, обзиром да из списка предмета произлази да је Апелациони суд у Београду, одлучујући по жалбама изјављеним на првостепену пресуду исту преиначио, те сходно томе, бранилац није имао услова да истиче битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, у односу на изреку првостепене пресуде, већ једино и искључиво у односу на изреку другостепене пресуде, односно пресуде Апелационог суда у Београду Кж1-По1 15/21 од 16.05.2022. године.

Поред тога, а имајући у виду напред наведено, односно чињеницу да је бранилац могао само да истиче да је другостепеном пресудом учињено прекорачење оптужбе и да врши упоређивање диспозитива оптужног акта са изреком другостепене пресуде, Врховни суд, указује да се након извршеног увида у исту, (пресуда Апелационог суда у Београду Кж1-По1 15/21 од 16.05.2022. године) може закључити да су радње извршења на које се бранилац позива, а везане за тачку 1 изреке пресуде идентичне као у оптужници КТС-17/09 од 27.06.2011. године, радње извршења описане у тачки 2 изреке на које се бранилац позива су готово исте као и у оптужници КТС-17/09 од 20.04.2011. године, док су радње на које се бранилац позива везане за тачку 3 изреке и тачку 4 изреке првостепене пресуде, изостављене у пресуди Апелационог суда у Београду (другостепена пресуда).

На повреду закона из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП бранилац окривљеног Петра Обрадовића указује и наводима да је другостепени суд изменио радњу извршења кривичног дела на тај начин што је, као радња, означено неовлашћено стављање у промет на други начин супстанци или препарата који су проглашени за опојне дроге и у образложењу своје пресуде описао „на други начин“ и тако учинио наведену повреду закона.

Изнете наводе Врховни суд оцењује као неосноване, обзиром да се прекорачење оптужбе може односити само на изреку правноснажне пресуде, а не и на образложење. Ово са разлога што суд у изреку пресуде није унео радњу извршења предметног кривичног дела, која није била означена у диспозитиву оптужног акта, па ни то да су окривљени неовлашћено стављали у промет на други начин супстанце или препарате који су проглашени за опојне дроге, већ су то, по оцени овог суда чињенице које је суд утврдио у току поступка и навео их у образложењу пресуде.

Сходно изнетом, прекорачење оптужбе у смислу члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП може се учинити само у изреци, а не и у образложењу пресуде.

Имајући у виду наведено, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП

Браниоци окривљеног Дарка Шарића и окривљеног Жељка Вујановића, као разлог подношења захтева за заштиту законитости нумеришу битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП. Образлажући наведену повреду закона, браниоци наводе да је иста учињена од стране првостепеног суда, који

је прекршио принцип „*reformatio in peus*“. Наиме, по ставу одбране, првостепени суд је донео пресуду К.По1 82/16 од 10.12.2018. године у поновном поступку, након што је претходна пресуда Вишег суда у Београду – Посебног одељења за организовани криминал К.По1-249/10 од 13.07.2015. године укинута решењем Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж1. По1 9/16 од 25.05.2016. године, те је предмет враћен истом суду на поновно одлучивање.

Бранилац окривљеног Жељка Вујановића наводи да је првостепена пресуда укинута усвајањем жалби Тужилаштва за организовани криминал и одбране. Међутим, Тужилаштво за организовани криминал се, у односу на окривљеног Жељка Вујановића, жалило само на одлуку о кривичној санкцији, док чињенично стање није нападано, нити се у образложењу решења Апелационог суда у Београду спомиње евентуално усвајање навода тужилачке жалбе у том смислу. Браниоци окривљеног Дарка Шарића у поднетом захтеву, образлажући наведену повреду закона, чак наводе да је неспорно да првостепена пресуда није измењена на штету окривљеног у погледу правне квалификације кривичног дела и кривичне санкције, али да у поновном првостепеном поступку, није било могуће утврђивати нове чињенице на штету окривљеног Дарка Шарића, искључиво зато што Тужилаштво за организовани криминал, у својој жалби од 12.01.2016. године, није побијало утврђено чињенично стање у односу на Дарка Шарића, у осуђујућем делу. На описани начин, по ставу одбране, првостепени суд прекршио забрану преиначења на штету окривљеног из члана 453. ЗКП.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Жељка Вујановића и Дарка Шарића су неосновани, а ово из следећих разлога:

Одредбом члана 453. ЗКП, која предвиђа забрану преиначења на штету окривљеног, прописано је да ако је изјављена жалба само у корист окривљеног, пресуда се не сме изменити на његову штету у погледу правне квалификације кривичног дела и кривичне санкције.

Одредбом члана 494. ЗКП прописано је да ако је правноснажна пресуда укинута и предмет враћен на поновно суђење, за основу ће се узети ранија оптужница или онај њен део који се односи на укинута део пресуде (став 1), а у ставу 4. истог члана прописано је да је при изрицању нове пресуде, суд везан забраном прописаном у члану 453. овог законика.

Из списка предмета произлази да је, након укидања прве првостепене пресуде К. По1 бр. 249/10 од 13.07.2015. године, пресудом Апелационог суда у Београду- Посебно одељење Кж1По1 бр. 9/16 од 25.05.2016. године, којом је одбијена као неоснована жалба Тужилаштва за организовани криминал и пресуда К.По1 бр. 249/10 од 13.07.2015. године у ослобађајућем делу потврђена, а у преосталом – осуђујућем, иста укинута и предмет враћен Вишем суду у Београду, Посебном одељењу на поновно суђење. У поновном поступку, Виши суд у Београду донео је нову првостепену пресуду К.По1 82/16 од 10.12.2018. године. Након изјављених жалби јавног тужиоца и бранилаца окривљених, као и сведока сарадника, Апелациони суд у Београду - Посебно одељење донео је нову правноснажну пресуду Кж1-По1 22/19 од 12.06.2020. године, коју је Врховни касациони суд пресудом Кзз ОК 6/2021 од 22.04.2021. године, укинуо у осуђујућем делу у ставу I и III изреке и предмет у том делу вратио Апелационом суду у Београду - Посебном одељењу и то усвајањем захтева за заштиту

законитости бранилаца окривљеног Дарка Шарића, а по службеној дужности, применом одредбе члана 489. став 2. ЗКП и у односу на друге окривљене, поред осталог и у односу на окривљеног Жељка Вујановића. У поновном поступку донета је нова другостепена пресуда Апелационог суда у Београду- Посебно одељење Кж1 По1 15/21 од 16.05.2022. године (која се захтевима за заштиту законитости у овом поступку и побија).

Имајући у виду описану кривичноправну ситуацију, те одредбу члана 494. ЗКП, преиначење на штету окривљеног (повреда закона из члана 453. ЗКП), могло би бити учињено другостепеном одлуком – пресудом Апелационог суда у Београду- Посебно одељење Кж1 По1 15/21 од 16.05.2022. године, која је донета након што је Врховни касациони суд, одлучујући само о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљених, обзиром да Републички јавни тужилац није поднео исти, укинуо претходну другостепену одлуку, а како је то већ образложено у овој пресуди, у делу у којем је овај суд утврдио да је пресудом Апелационог суда у Београду- Посебно одељење Кж1 По1 15/21 од 16.05.2022. године учињена повреда закона из члана 438. став 1. тачка 10) у вези члана 453. ЗКП и преиначена означена пресуда у односу на окривљеног Ненада Новаковића.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП

Према наводима захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Михајла Ђоковића, снимци телефонских разговора, на којима се заснивају побијане правноснажне пресуде прикупљени су на незаконит начин - на основу незаконитих наредби тадашњег истражног судије Окружног суда у Београду Кри. Пов 416/09 од 28.07.2009. године, 12.08.2009. године, 21.08.2009. године и 03.09.2009. године, које не садрже потпис поступајућег истражног судије и нису оверене печатом Окружног суда у Београду. Бранилац окривљеног Петра Обрадовића у захтеву указује на исту повреду закона и исте недостатке, али у наредбама Кри. Пов 1006/08 и Кри. Пов 326/09, на основу којих су предузимане посебне доказне радње, у односу на овог окривљеног.

Изнете наводе садржане у захтевима за заштиту законитости браниоци окривљених Михајла Ђоковића и Петра Обрадовића истицали су и у жалбама изјављеним против првостепене пресуде, а другостепени суд је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и за свој закључак дао разлоге на страни 75, став 3 и страни 76, став 1 образложења своје пресуде, које Врховни суд прихвата као јасне и довољне и, у смислу члана 491. став 2. ЗКП, на те разлоге и упућује.

У захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног Петра Обрадовића образлажући повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП наводи и да је дана 06.04.2009. године донета наредба истражног судије Кри. Пов 326/09, којом је одређено да се мера из члана 232. ЗКП примењује према овом окривљеном, који се налази у Аргентини и користи фиксне телефоне у Крагујевцу, из којих навода, према ставу одбране, јасно произлази да су докази прикупљени на основу исте незаконити. Одбрана у захтеву, даље, наводи да се, с обзиром на ограничен рок примене мере из члана 232. ЗКП, у случају када је иста одређена према НН лицу, па се сазна његов идентитет, мора донети допуна наредбе са променом идентитета и роком примене, који се рачуна од почетка одређивања мере, што у конкретном случају није учињено, већ је,

уместо допуне наредбе Кри. Пов 1006/08, којом је мера одређена према НН лицу, донета нова наредба – Кри. Пов 326/09 од 06.04.2009. године према окривљеном Петру Обрадовићу, са новим роком трајања од 3 месеца, која је касније продужавана, чиме је знатно прекорачен рок од 6 месеци, колико је било дозвољено трајање мере из члана 232. ЗКП.

Бранилац окривљеног Ненада Новаковића, позивајући се на исту повреду закона, у захтеву истиче да је према овом окривљеном мера надзора и снимања телефонских разговора незаконито продужавана, са образложењем да је дана 14.04.2009. године, наредба истражног судије Окружног суда у Београду Кри. Пов 459/08 од 23.06.2008. године (продужавана 23.09.2008. године, 23.12.2008. године и 23.03.2009. године), проширена у односу на осумњиченог Ненада Новаковића наредбом Кри. Пов 351/09, па како је мера у односу на осумњиченог Ненада Новаковића донета као проширење раније донете наредбе Кри. Пов 459/08 од 23.06.2008. године, а не као самостална мера, иста је могла трајати најдуже до 22.06.2009. године. У вези са тим, указује да телефонски разговор од 03.08.2009. године у 17:38:14 часова, на који се позива првостепени суд на страни 524. образложења пресуде, због истека рока од годину дана, од почетка примене мере надзора, није могао бити коришћен као доказ у овом кривичном поступку.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Петра Обрадовића и Ненада Новаковића, овај суд оцењује као неосноване, из следећих разлога:

Врховни суд, најпре, указује да свака наредба истражног судије, којом се на основу члана 232. раније важећег ЗКП, одређује и „проширује“ надзор и снимање телефонских и других разговора или комуникација другим техничким средствима и оптичка снимања лица за која постоје основи сумње да су сама или са другим извршила кривична дела, посматрана појединачно, има процесну самосталност.

У конкретном случају, наредбом истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду Кри. Пов 1006/08 од 25.12.2008. године, одређена је мера надзора и снимања телефонских и других разговора или комуникације другим техничким средствима у односу на НН лице, а накнадно је, када је идентификовано и лице Петар Обрадовић, донета наредба истражног судије Кри. Пов 326/09 од 06.04.2009. године, којом је одређена примена мере из члана 232. ЗКП против осумњиченог Петра Обрадовића.

Према томе, наредба Кри. Пов 326/09 од 06.04.2009. године је процесно самостална и самим тим, а насупрот наводима захтева браниоца окривљеног Петра Обрадовића, независна од наредбе Кри. Пов 1006/08 од 25.12.2008. године, у погледу почетка рока примене и времена трајања мере из члана 232. ЗКП, одређене том наредбом, у односу на овог окривљеног.

Надаље, наредба истражног судије Окружног суда у Београду Кри. Пов 351/09 од 14.04.2009. године донета је у односу на окривљеног Ненада Новаковића и потом продужавана наредбама од 13.07.2009. године, 14.10.2009. године и 13.01.2010. године.

Стоји чињеница да је у изреци наредбе Кри. Пов 351/09 од 14.04.2009. године наведено да се истом проширује наредба истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду Кри. Пов 459/08 од 23.06.2008. године (која је према подацима у списима предмета донета у односу на окривљеног Дарка Шарића и продужавана наредбама од 23.09.2008. године, 23.12.2008. године и 23.03.2009. године). Међутим, Врховни суд налази да наведено само указује да је наредба Кри. Пов 351/09 од 14.04.2009. године проистекла из наредбе Кри. Пов 459/08 од 23.06.2008. године, а не утиче на чињеницу да је у питању потпуно самостална наредба по којој је мера, у складу са одредбама ЗКП трајала у законом прописаним временским оквирима.

Из изнетих разлога, материјал прикупљен на основу наредби Кри. Пов 326/09 од 06.04.2009. године и Кри. Пов 351/09 од 14.04.2009. године, представља законите доказе, на којима се правноснажна пресуда могла заснивати. Ово тим пре, што из означених наредби произлази да су исте донете у складу са одредбом члана 232. раније важећег ЗКП, тј. да садрже податке о лицима против којих се мере примењују, затим основе сумње, начин спровођења, као и обим и трајање ових мера, те да сходно томе аудио-записи пресретнутих комуникација прикупљени у поступку примене мера тајног надзора и снимања телефонских и других разговора по истим, представљају законито прибављене доказе, који су могли бити коришћени у овом кривичном поступку.

Како на основу садржине аудио-записа телефонског разговора вођеног дана 03.08.2009. године у 17:38:14 часова, нису утврђене чињенице које су биле предмет доказивања, нити је исти везан са предметом оптужења, како и сам бранилац истиче у захтеву, то Врховни суд, у овом делу, није посебно ценио изнете наводе.

Браниоци окривљених Петра Обрадовића, Небојше Сретеновића и Николе Димитријевића у захтевима за заштиту законитости указују да се побијана правноснажна пресуда заснива на „препознавању“ и то: окривљених Петра Обрадовића и Небојше Сретеновића од стране сведока сарадника АА на главном претресу одржаном 05.07.2018. године и окривљеног Николе Димитријевића од стране сведока сарадника ВВ на главном претресу одржаном дана 04.07.2018. године, која радња је, према ставу одбране, обављена супротно одредбама Законика о кривичном поступку, из ког разлога је записнике о главном претресу од 04.07.2018. године и 05.07.2018. године требало издвојити из списка предмета.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости одбрана окривљених истицала је и у поступку по редовном правном леку, а другостепени суд је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и за свој закључак дао разлоге на страни 116 став 3 и страни 117 став 1 и 2 образложења пресуде, које Врховни суд прихвата као довољне и јасне, и на те разлоге, у смислу члана 491. став 2. ЗКП, и упућује.

Браниоци окривљеног Дарка Шарића и Николе Димитријевића у захтевима за заштиту законитости указују да се побијане правноснажне пресуде заснивају на незаконитим доказима – транскриптима аудио-записа телефонске комуникације, који нису изведени као доказ на главном претресу пред првостепеним судом, нити на претресу пред другостепеним судом, већ су као доказ изведени искључиво аудио-записи телефонских разговора. Имајући у виду наведено, по ставу одбране, пресуда је могла бити заснована само на аудио-записима телефонских разговора, који су изведени

као доказ на главном претресу пред првостепеним судом, али не и на транскриптима истих.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Дарка Шарића и Николе Димитријевића, Врховни суд оцењује као неосноване, из следећих разлога:

Врховни суд указује да је начин извођења доказа од стране суда – пресретнутих телефонских разговора, односно материјала прибављеног применом мере надзора телефонске и друге комуникације, на основу члана 232. и члана 504љ раније важећег ЗКП, техничко питање, које није од утицаја на законитост наведених доказа.

Наиме, из списка предмета произлази да су на главном претресу преслушани аудио-записи пресретнутих телефонских разговора, те да првостепени суд транскрипте истих није прочитао у доказном поступку, нити је то учињено на претресу од стране другостепеног суда.

Врховни суд налази да је, репродуковањем тонских снимака телефонских разговора, првостепени суд исте извео као доказ на главном претресу, у складу са одредбом члана 405. став 2. ЗКП, тако да су се присутна лица могла упознати са њиховим садржајем и изнети примедбе, коју могућност су браниоци окривљених и искористили. При томе, одбрана окривљених у току поступка није имала примедбе на овакав начин извођења наведених доказа, а према стању у списима предмета, браниоци окривљеног Дарка Шарића су у току првостепеног поступка и предлагали да се у доказном поступку изведу-преслушају пресретнуте телефонске комуникације, ближе означене у поднесцима од 05. и 06.03.2018. године.

Следствено изнетом, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Дарка Шарића и Николе Димитријевића да се правноснажна пресуда заснива на доказима који нису изведени на главном претресу, нити на претресу пред другостепеним судом.

Према наводима захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Дарка Шарића, Горана Соковића, Небојше Сретеновића, Жељка Вујановића и Николе Димитријевића, побијана правноснажна пресуда се заснива на доказима на којима се по одредбама Законика о кривичном поступку не може заснивати и то на пресудама којима су прихваћени споразуми о признању кривичног дела закључени између Тужиоца за организовани криминал и саоптужених УУ, ФФ, ХХ, ЦЦ, ЧЧ, ЦЦ, ШШ, АБ и АВ, на основу којих пресуда су утврђиване чињенице везане за постојање кривичног дела и кривице окривљених у овом кривичном поступку, што ове доказе чини незаконитим.

Поред тога, браниоци окривљених Дарка Шарића и Николе Димитријевића, сматрају да су наведене пресуде незаконити докази и из разлога што је судија Сениша Петровић поступао као председник већа у првостепеном поступку и донео првостепену пресуду (која се захтевом побија), а истовремено поступао у предметима и доношењу одлука о прихватању споразума о признању кривичног дела, где је, поред признања окривљених, ценио и друге доказе, који су у вези са кривичним делом, а које је касније узео као основ за утврђивање одлучних чињеница у првостепеном поступку.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Дарка Шарића, Горана Соковића, Небојше Сретеновића, Жељка Вујановића и Николе Димитријевића, Врховни суд оцењује као неосноване, из следећих разлога:

Одредба члана 405. став 1. ЗКП омогућује суду да на главном претресу изведе доказ вршењем увида у исправе, које служе као доказ. У конкретном случају, првостепени суд се на главном претресу, вршењем увида упознао са садржином исправа - правноснажним пресудама донетим на основу споразума о признању кривичног дела закључених између Тужиоца за организовани криминал и саоптужених УУ, ФФ, ХХ, ЦЦ, ЧЧ, ЦЦ, ШШ, АБ и АВ, у складу са одредбом члана 405. став 1. ЗКП. Наведене правноснажне пресуде, у које је извршен увид на главном претресу, донете су у законом прописаном поступку од стране надлежног суда, након оцене свих услова прописаних одредбом члана 317. ЗКП, којима се суд руководио приликом њиховог доношења.

При томе, Врховни суд налази, а супротно наводима захтева бранилаца наведених окривљених, да на основу тих пресуда нису утврђиване чињенице везане за постојање кривичног дела, за које су окривљенима у овом кривичном поступку оглашени кривим.

Поводом навода захтева бранилаца окривљених Дарка Шарића и Николе Димитријевића, везаних за поступање судије Синише Петровића, у поступцима у којима су донете правноснажне пресуде о прихватању споразума о признању кривичног дела, Врховни суд налази да браниоци, изнетим наводима, у суштини указују на повреду закона из члана 37. став 2. ЗКП (пристрасност судије), о којој повреди ће се овај суд изјаснити у наставку образложења ове пресуде.

Уједно, Врховни суд указује да описаним поступањем судије Синише Петровића, које ниједном одредбом ЗКП није прописано као разлог за обавезно изузеће, није доведена у питање законитост наведених правноснажних пресуда о прихватању споразума о признању кривичног дела закључених између Тужиоца за организовани криминал и означених саоптужених, па се супротни наводи захтева бранилаца окривљених Дарка Шарића и Николе Димитријевића оцењују као неосновани.

Браниоци окривљеног Дарка Шарића у захтеву за заштиту законитости, као незаконите доказе означавају аудио-записе телефонских разговора прикупљене по наредби Кри.Пов 32/09, која се односи на сведока сарадника ББ и представља проширење наредбе Кри. Пов 459/08 од 23.06.2008. године, донете против окривљеног Дарка Шарића. Према ставу одбране, након престанка примене наредбе Кри. Пов 459/08 дана 16.06.2009. године, нису могле бити донете нове наредбе у односу на сведока сарадника ББ, јер исте свој правни легитимитет изводе из основне наредбе, која је престала да постоји. Следствено изнетом, по ставу одбране, сваки телефонски разговор прикупљен после 16.06.2009. године, у односу на сведока сарадника ББ, представља незаконит доказ.

Исте околности изнете у захтеву за заштиту законитости браниоци окривљеног истицали су и у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а другостепени суд је

ове жалбене наводе оценио као неосноване и о законитости аудио-записа телефонских разговора, прибављених применом мере из члана 232. раније важећег ЗКП по наредби Кри.Пов 32/09 од 21.1.2009. године (продужене наредбама од 21.4.2009 године и 21.7.2009. године) донетој у односу на ББ, на страни 73 став 6 и страни 74 став 1 образложења своје одлуке изнео довољне и јасне разлоге, које Врховни суд у свему прихвата и, у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП, на те разлоге и упућује.

Према наводима захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Дарка Шарића и Николе Димитријевића, незаконитост материјала прибављеног на основу наредби за надзор и снимање телефонске комуникације састоји се у чињеници што је Тужилац за организовани криминал био преклудираан у погледу корпуса доказа, чије извођење је предложио поднеском од 21.02.2018. године, будући да нису у питању нови докази, у вези са чим се одбрана позива и цитира одредбе члана 604. и члана 504н раније важећег ЗКП.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Дарка Шарића и Николе Димитријевића, Врховни суд оцењује као неосноване.

Околности изнете у наведеним захтевима одбрана окривљених Дарка Шарића и Николе Димитријевића изнела је и у жалбама изјављеним против првостепене пресуде, а другостепени суд је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и с тим у вези у образложењу своје пресуде на страни 65 став 2 и 3 и страни 66 став 1 и 2, дао довољне и јасне разлоге, које Врховни суд прихвата и, у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП, на те разлоге и упућује.

Указујући на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП бранилац окривљеног Борислава Туњића, у захтеву за заштиту законитости наводи да се побијана правноснажна пресуда, у односу на догађај у Италији, означен у чињеничном опису дела у изреци пресуде под тачком 2(б), заснива на снимцима телефонских разговора окривљеног Борислава Туњића из јануара 2009. године, вођеним са телефонског броја ... са АГ, који су наводно добијени од стране италијанског тужилаштва, по замолници Тужиоца за организовани криминал, али који, према стању у списима предмета, уопште нису пресретнути, из чега, према ставу одбране, произлази да исти нису прибављени и достављени на законит начин у овом поступку, с обзиром да потичу из неформалне полицијске сарадње. У вези са тим, бранилац указује и то да из документације из Италије, која се односи на пресретање телефонских разговора, а која се налази у списима предмета у регистраторима обележеним као РИТ 1, 2 и 3 (коју судови, иако се одбрана позива на њу, не изводе као доказ и не цене у доказном поступку), произлази да разговори лица „ЈОВО“, који користи означени број телефона (неспорно телефонски разговори окривљеног Борислава Туњића), нису снимљени, те да самим тим нису ни могли бити достављени тужилаштву и суду у Републици Србији. Бранилац из изнетих разлога сматра да се на доказима прибављеним у Италији на незаконит начин, правноснажна пресуда није могла заснивати.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Борислава Туњића, Врховни суд оцењује као неосноване, из следећих разлога:

Из списка предмета-писане документације достављене путем међународне правне помоћи из Републике Италије, произлази да је одлукама Републичког јавног

тужилаштва при Основном суду у Милану, Дирекција за борбу против мафије одређено пресретање телефонских разговора или обавештења по хитном поступку (па и у односу на број телефона означен у захтеву браниоца, који користи неидентификовано лице „ЈОВО“, као и у односу на број телефона, који користи АГ), које одлуке су „оверене“ – одобрене одлуком судије за прелиминарну истрагу Основног суда у Милану.

Та документација је, у поступку пружања међународне правне помоћи, у складу са одредбама Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима и Европске конвенције о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима, достављена на основу замолнице Тужиоцу за организовани криминал, од стране надлежног правосудног органа Републике Италије, преко Министарства правде те државе, а након тога достављена и Посебном одељењу Вишег суда у Београду. Поред изнетог, а супротно наводима захтева, првостепени суд је, усвајањем предлога одбране, на главном претресу извео као доказ и извршио увид у садржај писане документације достављене путем међународне правне помоћи из Републике Италије, која се налази у регистраторима 11а, 11б, 11в и 11г (ближе означене са РИТ 1, 2, 3 и 4).

Према томе, Врховни суд налази да су аудио-записи и транскрипти телефонских разговора окривљеног Борислава Туњића, прибављени применом мере пресретања телефонске комуникације спроведене на основу одлуке надлежног органа Републике Италије, који су Тужиоцу за организовани криминал достављени у поступку међународне правне помоћи преко Министарства правде те државе, те изведени као доказ на главном претресу.

Следствено изнетом, аудио-записи и транскрипти телефонских разговора окривљеног Борислава Туњића из јануара 2009. године, које је водио са означеног броја телефона са АГ, насупрот наводима захтева, не потичу из неформалне полицијске сарадње, већ су прибављени на законит начин – у поступку пружања међународне правне помоћи између надлежних правосудних органа Републике Италије и Републике Србије, те стога представљају доказе на којима се пресуда могла заснивати.

Надаље, у вези са истакнутом повредом закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног Небојше Сретеновића у поднетом захтеву за заштиту законитости истиче да се транскрипти телефонских разговора окривљеног Небојше Сретеновића са окривљеним Жељком Вујановићем, прикупљени у поступку примене мере надзора и снимања телефонских разговора из члана 232. раније важећег ЗКП, по наредби истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду од 22.05.2008. године, донетој у односу на окривљеног Жељка Вујановића, нису могли користити као доказ у поступку, односно као „случајни налаз“ и у односу на окривљеног Небојшу Сретеновића, према коме наведена наредба није донета, имајући у виду да институт „случајног налаза“ у време извршења кривичног дела, које се окривљеном Небојши Сретеновићу ставља на терет, није ни постојао, већ је у кривично законодавство Републике Србије уведен Законом о кривичном поступку („Службени гласник РС“ број 72/2011), који је почео да се примењује 15.01.2012. године.

Међутим, по налажењу овога суда, неосновано бранилац окривљеног Небојше Сретеновића указује да транскрипти снимљених телефонских разговора овог

окривљеног са окривљеним Жељком Вујановићем, нису могли бити коришћени као доказ у овом кривичном поступку, јер се наредба о примени мере надзора и снимања телефонских разговора није односила и на окривљеног Небојшу Сретеновића, а ово из следећих разлога:

Снимци телефонских разговора коришћени као докази у овом поступку, нису настали прислушкивањем бројева телефона окривљеног Небојше Сретеновића, већ применом мере надзора и снимања телефонских разговора преко бројева телефона окривљеног Жељка Вујановића, у односу на кога је донета наредба истражног судије Посебног одељења Округног суда у Београду Кри Пов 393/08 од 22.05.2008. године о одређивању те мере (продужена наредбама од 22.08.2008. године, 20.11.2008. године и 20.02.2009. године), по предлогу Специјалног тужиоца Округног јавног тужилаштва у Београду. Све наведене наредбе донете су у законом прописаном поступку и форми и исте садрже све законом предвиђене елементе.

Како је окривљени Небојша Сретеновић, у односу на кога није било наредбе, са окривљеним Жељком Вујановићем, према коме је наредба издата, телефонску комуникацију обављао у временском периоду када су те наредбе важиле, то су се и снимци телефонских разговора могли користити као доказ и у односу на окривљеног Небојшу Сретеновића, који није био обухваћен одлуком суда о одређивању наведене мере. Ово посебно, када се има у виду да се, радило о идентичним радњама, које су како у односу окривљеног Жељка Вујановића, према коме су донете поменуте наредбе, тако и у односу на окривљеног Небојшу Сретеновића, према коме није било наредби, имале обележја кривичног дела неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. Кривичног Законика, дакле, кривичног дела због којег је, сходно члану 232. раније важећег ЗКП, наредбом истражног судије и могла бити одређена мера надзора и снимања телефонских разговора.

При томе, стоје наводи захева да институт „случајног налаза“ није постојао у закону у време извршења предметног кривичног дела. Наиме, у наше процесно законодавство институт „случајног налаза“ уведен је даном почетка примене Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“ број 72/2011), односно од 15.01.2012. године. Међутим, у време примене поменуте мере, већ је постојала устаљена судска пракса потврђена кроз бројне одлуке ранијег Врховног суда Србије, у којима је прихваћен став да се, разговори између два или више окривљених, у ситуацији када постоји наредба за само једног од њих, могу користити и у односу на остале окривљене из те комуникације, под условом да су испуњени сви услови предвиђени законом, као што је то у овом поступку био случај.

Према томе, аудио-записи и транскрипти телефонских разговора, као докази настали на основу законито предузете мере надзора и снимања телефонских и других разговора против окривљеног Жељка Вујановића, према коме су издате наредбе за прислушкивање, могли су бити коришћени као доказ у поступку и у односу на окривљеног Небојшу Сретеновића, према коме наредба није донета, а ово тим пре, што је, у конкретном случају, кривични поступак у односу на окривљене јединствен, па тиме и сви прикупљени докази.

Браниоци окривљених Жељка Вујановића и Николе Димитријевића као незаконит доказ означавају налаз и мишљење вештака др Слободана Јовичића,

истичући да је овај вештак супротно наредби суда, којом је искључиво њему поверено вештачење гласа окривљених и израда налаза и мишљења, самоиницијативно израду дела налаза и мишљења, који се односи на фонетско-лингвистичку анализу спорних и неспорних гласова, поверио АД, која предметном наредбом, није била одређена за вештака.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљених Жељка Вујановића и Николе Димитријевића, Врховни суд оцењује као неосноване.

Из списка предмета произлази да је наредбом Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал Кпо1 82/16 од 17.08.2018. године одређено вештачење гласа окривљених Дарка Тошића и Николе Димитријевића у аудио-записима престретнутих телефонских разговора, који су изведени као доказ у предметном кривичном поступку и вештачење поверено сталном судском вештаку др Слободану Јовичићу. По наведеној наредби је поступљено и суду је достављен налаз и мишљење вештака др Слободана Јовичића, у ком је именовани вештак дао одговор на тражена питања.

Поред изнетог, из списка предмета произлази и то да је стални судски вештак- др Слободан Јовичић испитан на главном претресу одржаном пред првостепеним судом дана 21.09.2018. године када је навео да је фонетско – лингвистичку анализу радила АД редовни професор ... и ... факултета, на предмету форензичка лингвистика и форензичка фонетика.

Међутим, чињеница да се професор АД, у склопу налаза и мишљења судског вештака др Слободана Јовичића, изјаснила као експерт по захтеву вештака, у погледу појединих питања везаних за предмет вештачења, по оцени овог суда, не утиче на законитост предметног налаза и мишљења, јер такво изјашњење не представља самосталан доказ, већ је саставни део налаза и мишљења вештака др Слободана Јовичића, коме је вештачење и поверено цитираном наредбом суда.

Имајући у виду да је наведено вештачење обављено на основу и у складу са наредбом суда од стране сталног судског вештака др Слободана Јовичића, овлашћеног за давање налаза и мишљења, који је исто обавио сагласно правилима струке и у складу са одредбама члана 113. до 124. ЗКП, то, по оцени Врховног суда, наведени налаз и мишљење, супротно наводима захтева бранилаца окривљених Жељка Вујановића и Николе Димитријевића, ни сам по себи, нити по начину прибављања, није у супротности са одредбама Законика о кривичном поступку, односно не представља незаконит доказ на коме се пресуда није могла заснивати.

Браниоци окривљеног Николе Димитријевића, у захтеву за заштиту законитости наводе и да се побијана правноснажна пресуда заснива на незаконитим материјалним доказима, пре свега „извештај о трошковима за робу“, који докази су проистекли из незаконитог претресања стана у ... и приписани окривљеном Николи Димитријевићу, на кога се та доказна радња није односила. У вези са тим, одбрана истиче да, иако је окривљени Дарко Шарић у време доношења наредбе суда Ки.П. 52/09 од 20.01.2010. године о претресању стана у ... (у којој је наведено да је Дарко Шарић корисник, а АЂ власник стана), имао изабране браниоце, они никада нису позвани да присуствују наведеном претресу, супротно одредби члана 79. став 1. раније важећег ЗКП. Даље

наводе да се на основу записника о претресању стана не може јасно закључити да ли је држалац стана био присутан у тренутку претресања и уколико јесте, ко је то лице, при чему у том записнику није констатовано да су пронађени било какви папири, односно извештаји, већ само три СИМ картице и једна флеш меморија - супротно обавези из члана 79. став 8. раније важећег ЗКП. Такође, прекршен је и члан 82. став 6. раније важећег ЗКП, јер није назначено где су предмети пронађени, нити су исти описани или на други начин обезбеђено утврђивање њихове истоветности. Браниоци у захтеву, наводе и да је три потврде о привремено одузетим предметима потписала АЕ, у својству грађанина и то четири, односно пет дана након извршеног претресања.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Николе Димитријевића, Врховни суд оцењује као неосноване.

Из списка предмета произлази да је истражни судија Посебног одељења Вишег суда у Београду дана 20.01.2010. године донео наредбу Ки.П. 52/09 да се изврши претрес стана и других просторија у Београду, у ..., чији је корисник окривљени Дарко Шарић, а власник АЂ, коју наредбу је примила АЖ дана 21.01.2010. године. Из записника о претресању стана и других просторија ПУ за Град Београд УКП од 21.01.2010. године произлази да је у временском периоду од 10:30 до 14:30, на основу цитиране наредбе, извршено претресање стана и других просторија на наведеној адреси, у присуству два пунолетна грађанина и то АЗ и АЖ, који су уз овлашћена службена лица ПУ за Град Београд УКП потписали записник, без примедби. У наведеном записнику је констатовано да су закључане просторије отворене силом, јер њихов држалац није био присутан.

Према одредби члана 78. став 2. раније важећег ЗКП, наредба о претресању се предаје пре почетка претресања лицу код кога ће се или на коме ће се претресање извршити, да ће се пре претресања позвати лице на које се односи наредба о претресању да добровољно изда лице, односно предмете који се траже, да ће се то лице поучити да има право да узме адвоката, односно браниоца који може присуствовати претресу и да ће се, ако лице на које се односи наредба о претресу захтева присуство адвоката, односно браниоца, почетак претреса одложити до његовог доласка, а најдуже за три сата.

Одредбом члана 79. став 1. раније важећег ЗКП прописано је да ће се држалац стана и других просторија позвати да присуствује претресању, а да ће се, ако је он одсутан, позвати његов заступник или неко од одраслих укућана или суседа. Одредбом става 2. истог члана одређено је да ће се закључане просторије, намештај или друге ствари отворити силом само ако њихов држалац није присутан или неће добровољно да их отвори.

Према томе, наредбу о претресању је, у складу са одредбом члана 79. став 1. раније важећег ЗКП, примила АЖ, након чега су закључане просторије отворене силом од стране овлашћених службених лица МУП-а, с обзиром да њихов држалац није био присутан.

Имајући у виду претходно наведено, како лице на које се односила наредба није било присутно, то исто није ни могло бити поучено да има право да узме адвоката,

односно браниоца који може присуствовати претресању (члан 78. став 2. раније важећег ЗКП).

Сходно наведеном, Врховни суд налази да је претресање стана и других просторија, у конкретном случају, извршено у складу са одредбама члана 78. и члана 79. раније важећег ЗКП, па је стога записник о претресању стана и других просторија ПУ за град Београд УКП од 21.01.2010. године, сам по себи и по начину прибављања, законит доказ на коме се пресуда, у смислу одредаба Законика о кривичном поступку може заснивати, те су супротни наводи захтева бранилаца окривљеног Николе Димитријевића, оцењени као неосновани.

Имајући у виду да записник о претресању стана и других просторија ПУ за Град Београд УКП од 21.01.2010. године није незаконит доказ, то материјални докази (потврде о привремено одузетим предметима од 21.01.2010. године, 25.01.2010. године и 26.01.2010. године, „извештајем о трошковима за робу“...), који су проистекли из истог, насупрот наводима захтева бранилаца окривљеног Николе Димитријевића, не представљају незаконите доказе.

При томе, околности у вези са „извештајем о трошковима за робу“, који је пронађен приликом претресања стана у Београду, у ... (за који стан је у побијаној правноснажној пресуди утврђено да припада окривљеном Николи Димитријевићу) одбрана окривљеног истицала је и у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а другостепени суд је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и с тим у вези на страни 95 став 1 образложења пресуде дао јасне и довољне разлоге, које Врховни суд прихвата и, у смислу члана 491. став 2. ЗКП, на те разлоге и упућује.

Врховни суд није ценио наводе захтева бранилаца истог окривљеног којима повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП образлажу оспоравањем доказне вредности наведеног записника о претресању стана и других просторија (нису прецизно означени предмети и исправе који се одузимају) и потврде о привремено одузетим предметима (због одложеног рока њиховог потписивања), с обзиром на то да се овим наводима указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду закона из члана 440. ЗКП.

Према наводима захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Николе Димитријевића, писана документација која је прибављена замолним путем из Бразила проистекла је из незаконито спроведеног поступка међународне правне помоћи у кривичним стварима, са образложењем да акт од 09.09.2010. године, којим је иницирана комуникација Тужиоца за организовани криминал и полиције Бразила, не може представљати замолницу, у смислу члана 5. Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима. Одбрана у захтеву посебно наглашава да је окривљени Никола Димитријевић, у тренутку упућивања наведеног акта полицији Бразила, био држављанин Краљевине Холандије, која је спроводила истрагу поводом овог догађаја у односу на своје држављане и да он није био обухваћен холандском замолницом упућеној Бразилу, а да су побијане пресуде управо засноване на документима прибављеним у поступку међународне правне сарадње између Краљевине Холандије и Бразила, у интерном поступку, који се као такви не могу користити у Републици Србији. У прилог изнетом ставу, браниоци истичу и чињеницу да је акт ТОК-а од 09.09.2010. године упућен Одељењу „Савезне полиције“ Бразила, који није правосудни

орган, а по Закону о међународној правној помоћи у кривичним стварима није дозвољено пружање правне помоћи између органа који нису „правосудни“, што се у овом случају ипак догодило.

Изнете наводе захтева одбрана је истицала и у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а другостепени суд је ове наводе оценио неоснованим и о томе на страни 99. став 4 образложења своје одлуке (прихватајући разлоге дате на страни 341. став 2 образложења првостепене пресуде) изнео довољне и јасне разлоге, које Врховни суд прихвата као правилне, те на њих, у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП, и упућује.

Бранилац окривљеног Петра Обрадовића, у захтеву за заштиту законитости указује да се побијане правноснажне пресуде заснивају на незаконитим доказима – подацима прикупљеним по наредби истражног судије Кри. Пов 1006/08 од 25.12.2008. године, којом је према овом окривљеном одређена мера надзора и снимања телефонских разговора, на основу одредбе члана 232. раније важећег ЗКП. У вези са тим, одбрана истиче да је одредбом члана 504н раније важећег ЗКП било прописано да, уколико јавни тужилац не покрене кривични поступак у року од 6 месеци по престанку мера из члана 504љ (којим чланом су обухваћене и мере из члана 232. ЗКП) сви подаци морају бити уништени. Како је поступак против окривљеног Петра Обрадовића покренут почетком 2012. године, а мера по наредби Кри. Пов 1006/08 трајала до 10.04.2009. године, када су престали разлози за њену примену, то је, протекао законом прописан рок, из ког разлога су, по ставу одбране, сви подаци прикупљени по тој наредби, морали бити уништени и нису могли бити коришћени у поступку.

Бранилац окривљеног Жељка Вујановић као незаконит доказ означава транскрипте пресретнуте комуникације окривљених, конкретно, телефонског разговора од 01.09.2009. године у 22:34:26 часова између окривљених Жељка Вујановића и Дарка Шарића, прибављеног по наредби истражног судије Кри. Пов 393/08 од 20.06.2008. године, којом је допуњена основна наредба од 22.05.2008. године - на основу које је окривљени Жељко Вујановић прислушкиван дуже од годину дана. У вези са тим, бранилац наводи да је наредба Кри. Пов 393/08 издата 22.05.2008. године, а затим продужавана 22.08.2008. године, 22.11.2008. године и 20.02.2009. године, тако да је прислушкивање по истој могло трајати закључно са 20.05.2009. године. Следствено изнетом, телефонски разговор вођен 01.09.2009. године није могао бити употребљен као доказ у поступку, пошто је прибављен на основу наредбе - Кри. Пов 393/08 од 22.05.2008. године, која је могла максимално трајати до 20.05.2009. године.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Петра Обрадовића и Жељка Вујановића, Врховни суд оцењује као неосноване.

Одредбом члана 232. раније важећег ЗКП прописано је да истражни судија, на писмени и образложени предлог јавног тужиоца, може наредити надзор и снимање телефонских и других разговора или комуникација другим техничким средствима и оптичка снимања лица за које постоје основи сумње да су сама или са другим извршила кривично дело, између осталог, са елементима организованог криминала (неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога и др).

Одредбом става 1. члана 504љ раније важећег ЗКП, прописано је да истражни судија, на захтев државног тужиоца, може према лицу за које постоје основи сумње да само или заједно са другим лицима припрема кривично дело организованог криминала, између осталог, одобрити примену мере из члана 232, ако се кривично дело организованог криминала на други начин не би могло открити, доказати или спречити, или би то било повезано са знатним тешкоћама. Одредбом става 3. истог члана одређено је да мере из става 1. тог члана могу трајати 6 месеци, а да, на образложени предлог државног тужиоца, истражни судија може одређену меру продужити највише два пута у трајању по три месеца.

Одредбом члана 504н став 1. истог законика, прописано је да примена мере из члана 504љ престаје када истекне рок на који је одређена или када престану разлози због којих је била одређена, а ставом 2. истог члана прописано је да ако државни тужилац не покрене кривични поступак у року од 6 месеци по престанку мере из члана 504љ, сви прикупљени подаци морају бити уништени.

Према стању у списима предмета, наредбом истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду Кри. Пов 1006/08 од 25.12.2008. године, на основу члана 232. ЗКП, одређена је мера надзора и снимања телефонских разговора у односу на НН лице, при чему је одређено да ова мера може трајати три месеца и да се на образложени предлог тужиоца може продужити за још три месеца. Ова наредба је допуњена више пута и на основу члана 232. ЗКП, продужена за још три месеца наредбом од 25.03.2009. године. Наредбом истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду од 10.04.2009. године, прекинут је надзор и снимање телефонских разговора које НН лице обавља преко означенх бројева телефона, јер су престали разлози због којих је мера одређена. НН лице, које је користило бројеве телефона наведене у предметним наредбама, је накнадно идентификовано, као овде окривљени Петар Обрадовић.

Како је примена мере надзора и снимања телефонских разговора, по наредби истражног судије Кри. Пов 1006/08 од 25.12.2008. године (продужена наредбом од 25.03.2009. године) прекинута 10.04.2009. године, а Тужилац за организовани криминал је против окривљеног Петра Обрадовића поднео захтев за спровођење истраге дана 30.12.2011. године, дакле, по протеку рока од 6 месеци од дана престанка мере, који је прописан одредбом члана 504н раније важећег ЗКП, то су сви подаци прикупљени применом мере надзора и снимања телефонских разговора по наредби Кри. Пов 1006/08 морали бити уништени и самим тим нису могли бити коришћени као доказ у овом поступку.

Поред изнетог, из списка предмета, произлази да је наредба истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду Кри. Пов 393/08 од 22.05.2008. године, којом је, на основу члана 232. ЗКП, одређена мера надзора и снимања телефонских и других разговора или комуникација другим техничким средствима и оптичка снимања лица према окривљеном Жељку Вујановићу, продужавана наредбама од 22.08.2008. године, 20.11.2008. године и 20.02.2009. године, на основу члана 232. и члана 504љ ЗКП.

Дакле, из свега наведеног произлази да је мера надзора и снимања телефонских и других разговора или комуникација окривљеног Жељка Вујановића одређена

надредбом истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду Кри. Пов 393/08 од 22.05.2008. године могла трајати годину дана, односно до 22.05.2009. године, након чега се мера, по тој надредби више није могла примењивати.

Следствено изнетом, аудио-запис телефонског разговора вођеног између Жељка Вујановића и Дарка Шарића дана 01.09.2009. године у 22:34:26, на који бранилац у захтеву указује, није могао бити коришћен као доказ у овом кривичном поступку, јер је прибављен по истеку рока из члана 504љ раније важећег ЗКП, јер је по наредби Кри. Пов 393/08 примена мере из члана 232. раније важећег ЗКП, према окривљеном Жељку Вујановићу, трајала до 22.05.2009. године.

Имајући у виду да су на главном претресу преслушани аудио-записи пресретнуте телефонске комуникације, прикупљени по наредби истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду Кри. Пов 1006/08, као и аудио-запис телефонског разговора вођеног између Жељка Вујановића и Дарка Шарића дана 01.09.2009. године, прибављен по наредби Кри. Пов 393/08, а садржину којих доказа је суд довео у везу са исказом сведока сарадника АА, писаним доказима у списима предмета и одбраном окривљених, на основу чега је извео закључак да су окривљени Петар Обрадовић и Жељко Вујановић у оквиру групе, предузимали радње означене у чињеничном опису дела у изреци пресуде, стоје наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених да је суд, у овом делу и поводом наведених чињеница, ценио спорне доказе и своје закључке поткрепио доказима, на којима се пресуда по одредбама Законика о кривичном поступку не може заснивати.

Међутим, одредбом члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП прописано је да ова битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако се пресуда заснива на доказу на коме се по одредбама тог Законика не може заснивати, осим ако је с обзиром на друге доказе очигледно да би и без тог доказа била донесена иста пресуда.

Из списка предмета произлази да суд побијану правноснажну пресуду, у односу на окривљеног Петра Обрадовића, није засновао искључиво на подацима прикупљеним на основу наредбе Кри. Пов 1006/08 (применом мере из члана 232. раније важећег ЗКП), већ су чињенице везане за кривично дело неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ („Службени гласник РС“ број 85/05), за које је окривљени Петар Обрадовић оглашен кривим правноснажном пресудом, утврђене на основу других доказа изведених у току поступка и то: исказа сведока сарадника АА, аудио-записа телефонских разговора по наредби истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду Кри. Пов 326/09 од 06.04.2009. године, као и писаних доказа у списима предмета, а пре свега „извештај о трошковима“, који је сачинио сведок сарадник АА...

Надаље, када је у питању окривљени Жељко Вујановић, из списка предмета произилази да суд побијану правноснажну пресуду у односу на овог окривљеног, није засновао само на аудио-запису телефонског разговора између Жељка Вујановића и Дарка Шарића од 01.09.2009. године, већ су чињенице везане за извршење предметног кривичног дела утврђене на основу других доказа изведених у току поступка и то: исказа сведока сарадника, садржине пресретнуте телефонске и друге комуникације (изузимајући ону која је издвојена из списка), писаних доказа у списима предмета (записници о претресању стана и других просторија окривљеног Жељка Вујановића,

потврде о привремено одузетим предметима, фотодокументација сачињена приликом обављених претреса, папири са шифрама...), а посебно „извештај о трошковима“ сачињеног од стране сведока сарадника АА, те и на основу дела одбране окривљеног Жељка Вујановића са главног претреса, у којој је признао да је учествовао у догађајима, који су предмет оптужбе...

Дакле, како нижестепене пресуде нису засноване само на подацима прикупљеним по наредби Кри. Пов 1006/08 и телефонском разговору од 01.09.2009. године, прибављеном по наредби Кри. Пов 393/08 и како је, по оцени Врховног суда, с обзиром на друге доказе изведене у законито спроведеном поступку и оцењене појединачно и у њиховој међусобној вези, очигледно да би и без тих доказа била донесена иста пресуда, то самим тим, неосновано браниоци окривљених Петра Обрадовића и Жељка Вујановића указују на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1), као повреду поступка која је била од апсолутног утицаја на законитост правноснажне пресуде.

Следствено изнетом, Врховни суд је наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Петра Обрадовића, Михајла Ђоковића, Ненада Новаковића, Дарка Шарића, Борислава Туњића, Горана Соковића, Небојше Сретеновића, Жељка Вујановића и Николе Димитријевића, којима се указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, оценио као неосноване.

Поред изнетог, као незаконите доказе, браниоци окривљених означавају, и то:

- окривљеног Ненада Новаковића – телефонске разговоре вођене између окривљених Ненада Новаковића и Жељка Вујановића дана 06.04.2009. године и 09.04.2009. године прибављене по наредби истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду Кри. Пов 393/08 од 23.03.2009. године о допуни основне наредбе под истим бројем од 22.05.2008. године;

-окривљених Дарка Шарића и Николе Димитријевића – пресретнуту телефонску комуникацију, наведену у образложењу пресуде (страна 389-517. став 1.);

-окривљеног Горана Соковића - исказе сведока сарадника АА, ББ и ВВ

-окривљеног Жељка Вујановића – доказе прибављене претресањем стана и других просторија окривљеног Жељка Вујановића спроведеног на основу наредбе истражног судије Кри. Пов 573/09 од 14.10.2009. године, записнике о претресању стана и других просторија, породичне куће и кафе дискотеке „Казино“, фотодокументацију предмета пронађених у стану окривљеног Жељка Вујановића, криминалистичко-техничку документацију сачињену приликом претресања стана окривљеног, потврде о привремено одузетим предметима од окривљеног Жељка Вујановића, експертизу и форензичку анализу телефона, СИМ картица и рачунара који су привремено одузети од окривљеног, као и исказе сведока сарадника.

Међутим, образлажући незаконитост ових доказа, браниоци оспоравају њихову доказну вредност, износећи сопствену оцену истих, указујући на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду закона из члана 440. ЗКП, из ког разлога ови наводи захтева бранилаца окривљених Ненада Новаковића, Дарка Шарића, Николе Димитријевића, Горана Соковића и Жељка Вујановића, нису били предмет оцене Врховног суда у овом поступку.

Надаље, бранилац окривљеног Михајла Ђоковића у захтеву за заштиту законитости уопштено указује на незаконитост пресретнуте телефонске комуникације овог окривљеног из 2008. године и јануара 2009. године, сматрајући да иста није могла бити коришћена као доказ у поступку, с обзиром на то да је кривични поступак покренут подношењем захтева за спровођење истраге Тужиоца за организовани криминал, по протеклу рока прописаног чланом 504н раније важећег ЗКП. Међутим, бранилац у захтеву не означава нити опредељује наредбе суда, на основу којих су ти докази прикупљени, при чему Врховни суд нема обавезу да то чини по службеној дужности, из ког разлога изнети наводи захтева браниоца окривљеног Михајла Ђоковића, нису били предмет оцене овог суда у поступку по захтеву за заштиту законитости.

Бранилац окривљеног Горана Соковића у захтеву за заштиту законитости као незаконите доказе означава снимке и транскрипте прислушкиваних разговора, који су, према наводима захтева, прибављени применом мере надзора и снимања телефонских разговора и других комуникација, без предлога за одређивање мере и по протеклу рока од годину дана, колико је та мера могла најдуже трајати, у смислу тада важећих одредби ЗКП, из ког разлога је суд био у обавези да ове доказе издвоји из списка предмета, што у конкретном случају, није учињено. Како бранилац окривљеног Горана Соковића у захтеву не опредељује ни наредбе суда, нити аудио-записе телефонских разговора, како би се ти докази могли идентификовати, то изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног, нису били предмет оцене Врховног суда у овом поступку.

Повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП

Бранилац окривљеног Петра Обрадовића, у поднетом захтеву за заштиту законитости, образлажући повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, у суштини указује на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП и то наводима да је у изреци првостепене и другостепене пресуде, као радња извршења одређена радња која не постоји у опису кривичног дела, за које су окривљени оглашени кривим, обзиром да је у пресудама наведено „неовлашћено стављање у промет опојне дроге кокаин“. У вези са изнетим, бранилац наводи да је обележје овог кривичног дела, поред осталог – „неовлашћено стављање у промет на други начин супстанци или препарата који су проглашени за опојне дроге“, али таква радња није наведена нити у оптужници, нити у побијаним пресудама. Такође, овај бранилац наводи да ни за једну од таксативно наведених радњи извршења у пресуди, осим што нису прописане законом, није наведено да су предузете неовлашћено, што значи да је суд окривљене осудио за нешто што по закону није кривично дело.

Повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП образлаже и бранилац окривљеног Милоша Цајића, наводима да у изреци пресуде Апелационог суда у Београду, нема ни једне радње извршења кривичног дела из члана 246. став 1. КЗ („Службени гласник РС“ број 85/05), којом би се остварило обележје тог кривичног дела, у објективном смислу. Окривљени Милош Цајић је, према изреци пресуде Апелационог суда у Београду, кривично дело из члана 246. став 2. у вези става 1. извршио договором да се удружи за вршење кривичног дела из става 1. члана 246. КЗ, али суд у изреци даље наводи само радње које се своде на комуникацију међу члановима групе и не утврђује

ни једну другу радњу везану за дрогу, због чега, по ставу одбране, утврђене радње не представљају радњу извршења наведеног кривичног дела.

И бранилац окривљеног Жељка Вујановића, повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, образлаже на сличан начин као и бранилац окривљеног Милоша Цајића. У изреци првостепене пресуде не може се наћи навод да су окривљени „као више лице удружених за вршење кривичних дела производили, прерађивали, продавали или нудили на продају или ради продаје куповали, држали или преносили или посредовали у продаји или куповини или на други начин неовлашћено стављали у промет супстанце или препарате који су проглашени за опојне дроге“. По ставу овог браниоца, окривљени Жељко Вујановић је оглашен кривим за извршење кривичног дела, а да у изреци није наведено обележје тог дела.

Повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП нумеришу и образлажу и браниоци окривљеног Дарка Шарића, наводима да у оквиру кривичноправног догађаја који се наводно одиграо у Аргентини, а што се у изрекама првостепене и другостепене пресуде обележава под редним бројем 3, облик радње кривичног дела из члана 246. КЗ није утврђен, због чега недостаје битно обележје кривичног дела. С обзиром да је неспорно за све учеснике овог кривичноправног поступка, да није утврђено постојање опојне дроге - објекта радње кривичног дела из члана 246. КЗ, самим тим и дело за које су окривљени осуђени није кривично дело. Даље се наводи да побијане пресуде у себи садрже правно неодрживу конструкцију, а коју другостепени суд незаконито подводи под радњу извршења кривичног дела из члана 246. КЗ - „на други начин“, односно заузет је став да радње извршења окривљеног Дарка Шарића нису основне радње које прописује Кривични законик, већ да су то „друге радње“. У изрекама је парадоксално наведено да је окривљени Дарко Шарић „осмислио план да се изнајме куће“, а што свакако није радња извршења из члана 246. КЗ. Из изнетих разлога недостаје битно обележје кривичног дела - радња извршења. Даље се наводи да објективни и субјективни елементи из члана 246. став 2. КЗ, у односу на окривљеног Дарка Шарића, никада нису утврђени, те недостају конкретни елементи који би окривљеног Дарка Шарића определили као организатора групе. Недостају пре свега, временске и просторне одреднице, радње стварања плана, реализације заједничког плана, налози и радње финансирања, конкретне радње извршења предузете на терену, те довођење свега наведеног у везу са конкретним припадницима групе. На крају, недостаје и довођење у везу побројаних објективних обележја са субјективним односом окривљеног Дарка Шарића према кривичном делу. Управо тај субјективни однос мора бити додатно изражен у деловању организатора групе и он мора обухватити све наведене објективне елементе. У изреци првостепене и другостепене пресуде субјективног обележја нема, а оно мало што је наведено, утврђено је паушално.

На повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП указују и браниоци окривљеног Николе Димитријевића, наводима сличне садржине, који су изнети у захтеву за заштиту законитости бранилаца окривљеног Дарка Шарића, с тим што додатно наводе да у оквиру кривичноправног догађаја који се наводно одиграо у Бразилу, а што се изрекама првостепене и другостепене пресуде обележава под редним бројем 1, није утврђено да је „неовлашћено“ предузета радња извршења од стране окривљеног Николе Димитријевића. Даље се наводи да у изреци пресуде не постоји субјективни елемент кривичног дела у односу на окривљеног Николу Димитријевића, због чега недостаје битно обележје тог дела. Наиме, суд није извршио индивидуализацију

кривице у односу на овог окривљеног, већ је само цитирао субјективне елементе кривичног дела који су наведени у закону, без подвођења одлучних чињеница, под законске норме у циљу примене на самог окривљеног.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених, којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, Врховни суд оцењује као неосноване, а ово из следећих разлога:

Из изреке правноснажне пресуде произилазе сви битни елементи кривичног дела неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ („Службени гласник РС“ број 85/05), за које су окривљени оглашени кривим.

Одредбом члана 246. став 1. КЗ („Службени гласник РС“ број 85/05) прописано је да ко неовлашћено производи, прерађује, продаје или нуди на продају или ко ради продаје купује, држи или преноси или ко посредује у продаји или куповини или на други начин неовлашћено ставља у промет супстанце или препарате који су проглашени за опојне дроге, казниће се затвором од 2 до 12 година. Ставом 2. истог члана прописано је да ако је дело из става 1. извршено од стране више лица која су се удружила за вршење тих дела, или је учинилац овог дела организовао мрежу препродаваца или посредника, казниће се затвором од 5 до 15 година.

Превасходно, Врховни суд указује да је комплексни чињенични опис предметног кривичног дела, у изреци пресуде систематизован тако да садржи увод или тзв. „капу“, у којој су описане чињенице и околности, које чине законска обележја кривичног дела из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ („Службени гласник РС“ број 85/05), као и оне од којих зависи примена кривичног закона, а затим и тачке од 1 до 4, а у тачки 2 и одељке ближе означене са (а) и (б), где су појединачне радње окривљених, конкретизоване и описане детаљније.

Из изреке побијане другостепене пресуде произлазе како објективни тако и субјективни елементи кривичног дела из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ („Службени гласник РС“ број 85/05), јер су окривљени током 2008. године на територији Републике Србије, више земаља бивше СФРЈ, Западне Европе и Јужне Америке и то: окривљени Дарко Шарић и Горан Соковић са сада пок. АИ, оформили групу, која је деловала до 15.10.2009. године, чији су део постали сваки од осталих окривљених, у различитом тренутку, а опет у оквиру времена, у коме је група постојала и деловала и то поред осталих: окривљени Петар Обрадовић, Милош Цајић, Жељко Вујановић и Никола Димитријевић, те осуђени Никола Павловић и др, сведоци сарадници АА и др, те више лица против којих су поступци вођени или се воде пред надлежним правосудним органима у Уругвају, Италији и Словенији, као и више НН лица, која су деловала споразумно у циљу планирања и вршења кривичних дела неовлашћено стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ, а све ради стицања незаконите финансијске користи и њеног улагања у легалне финансијске токове, при чему су сви окривљени били урачунљиви и поступали са умишљајем, свесни свог дела и његове забрањености, а које су поред тога и хтели и то тако што су: окривљени Дарко Шарић и Горан Соковић, са сада пок. АИ створили план да набављају опојну дрогу – кокаин, на територији земаља Јужне Америке, смештају је преко припадника у изнајмљена, привремена складишта у Бразилу и Аргентини,

пребацују припадницима задуженим за њен прихват на прекоокеанске бродове, које су имали у свом власништву, којима су ради прикривања промета кокаина вршили и бродарски превоз робе из Јужне Америке у Европу, а потом тим прекоокеанским бродовима транспортују исту до Европе, те кокаин дистрибуирају на територији земаља западне Европе преко мреже својих препродаваца, при чему су у међусобном договору сачињавали писане табеларне приказе лажних имена – псеудонима за сваког од припадника групе, који псеудоним је сваки од њих користио у међусобној комуникацији. Путем тих истих шифрарника размењивали су телефонске бројеве, који су коришћени у комуникацији, о чему су претходно сачињавали посебне писане приказе, који су дељени међу припадницима групе, на којима су бројеви од 0-9 означавани одређеним словима абецедe и упућивањем порука наизглед неразумљиве садржине, припадници групе обавештавани о бројевима телефона, који ће бити коришћени у међусобној комуникацији. На тај начин су и директни налози припадницима групе преношени преко тих шифара, по унапред договореном плану комуникације, по коме су поједини припадници групе имали комуникацију само са једним од организатора, унапред тачно одређеним суорганизатором, од њих примали налоге, директна упутства и информисали их о својим активностима. На овај начин, припадници групе су прихватили план организатора, те по договореним и преузетим улогама, додељеним од стране оних који су групу оформили, поједини од њих координирали активности других припадника групе, конкретно преносили налоге, други набављали кокаин и складиштили га, те допремали на прекоокеанске бродове, трећи се бавили организацијом транспорта до земаља западне Европе, водили евиденцију трошкова набавке опојне дроге кокаин и оствареној заради од продаје, а све уз непосредну контролу и по налозима оних који су ту групу оформили и осмислили план њеног деловања, за шта су добијали новчану накнаду и уз то, предузимали друге конкретне радње које су доприносиле реализацији унапред осмишљеног плана, па је тако у тачкама од 1 до 4 прецизно наведено, које је то конкретне радње сваки од окривљених предузимао, а у циљу вршења кривичног дела за које су оглашени кривим, односно у циљу неовлашћеног стављања у промет опојних дрога.

Сходно изнетом, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Николе Димитријевића и окривљеног Дарка Шарића, да не постоје субјективни елементи кривичног дела, за које су оглашени кривим, обзиром да су у изреци пресуде означена субјективна обележја дела, која се тичу урачунљивости и умишљаја окривљених, који обухватају свест о забрањености дела.

Наиме, из изреке произлази да су окривљени противправне радње предузели у стању урачунљивости, поступали са директним умишљајем, јер су били свесни забрањености свог дела чије су извршење хтели, свесно се удружујући ради вршења кривичног дела из члана 246. КЗ, а што су и хтели и поред чињенице да су знали да је то забрањено, манифестујући субјективне елементе бића предметног кривичног дела и то, како у односу на свест о припадничтву групе, тако и у односу на прихватање конкретних задатака, реализацију истих, као и у односу на појединачне радње, које су предузимали сваки од њих.

Поред изнетог, неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Петра Обрадовића, Милоша Цајића, Дарка Шарића, Жељка Вујановића и Николе Димитријевића, да у изреци пресуде нису означена ни објективна обележја дела, која се тичу радње и објекта извршења. Наиме, у чињеничном опису

кривичног дела у изреци правноснажне пресуде означена су сва објективна обележја дела - неовлашћено стављање у промет опојних дрога, у конкретном случају кокаина, при чему су окривљени Дарко Шарић, Горан Соковић и сада пок. АИ оформили групу, чији су део постали поред осталих и окривљени Петар Обрадовић, Милош Цајић, Жељко Вујановић и Никола Димитријевић, те осуђени Никола Павловић и др, сведоци сарадници АА и др, те више лица против којих су поступци вођени или се воде пред надлежним правосудним органима у Уругвају, Италији и Словенији, као и више НН лица, сваки у различитом тренутку, а опет у оквиру времена у којем је група постојала и деловала, а која група је деловала споразумно, у циљу планирања и вршења кривичних дела неовлашћеног стављања у промет опојних дрога. Имајући у виду наведено, као и чињеницу да је у оптужном акту опредељено да су наведене радње окривљени предузимали неовлашћено неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Петра Обрадовића и окривљеног Николе Димитријевића, да у чињеничном опису кривичног дела у изреци правноснажне пресуде није наведено да су радње извршења предузете „неовлашћено“.

Неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Дарка Шарића и окривљеног Петра Обрадовића, који у захтевима наводе да не постоје елементи предметног кривичног дела, обзиром да у изреци пресуде није наведена једна од алтернативно прописаних радњи извршења -,на други начин“.

Наиме, из изреке правноснажне пресуде, неспорно произлази да радње, које су окривљени свако за себе појединачно предузимали, представљају у својој целокупности радњу извршења кривичног дела неовлашћено стављање у промет опојних дрога „на други начин“, значи једну од алтернативно прописаних радњи из члана 246. став 1.КЗ. Сходно изнетом „на други начин неовлашћено стављање у промет супстанци или препарата који су проглашени за опојне дроге“ описано је у изреци, на начин који је опредељен у чињеничном опису дела, у односу на сваког окривљеног понаособ, иако није изричито означена законска формулација. То што изрека не садржи саму законску формулацију „на други начин“ не значи да радња извршења из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ није означена-описана у изреци побијане пресуде, а како је то већ наведено.

Неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Милоша Цајића и окривљеног Жељка Вујановића да радње извршења кривичног дела из члана 246. став 1. КЗ, а како су оне у закону алтернативно прописане, нема у односу на ове окривљене у изреци пресуде. Ово из разлога што, по ставу Врховног суда, све радње које су окривљени предузимали су извршене у саставу групе, те се ниједна од радњи не може посматрати изоловано и сама за себе, већ као јединствена целина, заједно са радњама, које су предузимали и остали чланови групе, како они који су оформили групу, тако и они који су посредовали или предузимали конкретне радње везане за набавку, превоз или складиштење опојне дроге. Наиме, све радње које су описане у изреци пресуде, иако се неке од њих, на први поглед, не могу подвести под радњу неовлашћеног стављања у промет опојних дрога, када се доведу у везу са радњама које су предузимали остали окривљени, чине јединствену целину, којом су остварена сва битна обележја кривичног дела из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ, за које су окривљени и оглашени кривим.

Имајући у виду напред наведено (објективна обележја дела), чињеница да кокаин (објект радње) није пронађен (како то браници окривљеног Дарка Шарића наводе) није од утицаја на постојање овог кривичног дела, јер у конкретном случају, група је деловала споразумно у циљу планирања и вршења кривичних дела неовлашћено стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ и то тако што су окривљени Дарко Шарић и Горан Соковић, са сада пок. АИ створили план да набављају опојну дрогу – кокаин, исту смештају преко припадника у изнајмљена складишта у Бразилу и Аргентини, пребацују на прекоокеанске бродове, а потом је транспортују до Европе, у циљу дистрибуирања преко мреже својих препродаваца, што је у конкретном случају и учињено, будући да је опојна дрога транспортована пре интервенције полиције.

Сходно изнетом, неосновани су сви наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Петра Обрадовића, Милоша Цајића, Дарка Шарића, Жељка Вујановића и Николе Димитријевића, којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, обзиром да, по ставу овога суда, из изреке побијане пресуде произилазе сви битни елементи кривичног дела за које су оглашени кривим и то како субјективни тако и објективни.

Повреда кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП

Браниоци окривљеног Ненада Новаковића и окривљеног Родољуба Радуловића, у поднетим захтевима за заштиту законитости указују на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, наводима сличне садржине. Наиме, ови браниоци у захтевима истичу да је дошло до незаконите примене одредби о важењу кривичног законодавства Републике Србије и о надлежности судова у Републици Србији за кривичне радње извршене ван територије Србије.

Бранилац окривљеног Родољуба Радуловића наводи да овај окривљени ниједну радњу није предузео на подручју Србије, обзиром да је бродове са својим ортаком купио у Грчкој, који су регистровани под либеријском заставом, плаћени са рачуна који се воде у швајцарској банци, као лични рачуни окривљеног Радуловића, као и са рачуна предузећа „Ман – Маре“ (власништво окривљеног Радуловића), а које је регистровано на Маршалским острвима, те да не постоји било која околност да се окривљеном Родољубу Радуловићу суди у одсуству, за радње које је предузео искључиво у иностранству, чак и ако те радње имају обележја кривичног дела.

Бранилац окривљеног Ненада Новаковића наводи да се, у конкретној кривичноправној ствари, ради о претпостављеној надлежности на основу држављанства, а што није основ за важење кривичног законодавства Републике Србије у иностранству. Према другостепеној пресуди, место извршења кривичног дела није се налазило на територији Републике Србије, а што би представљало услов за заснивање надлежности Вишег суда у Београду, применом одредбе члана 28. ЗКП, нити се наводи које су то радње формирања и осмишљавања деловања криминалне групе, предузете на територији Републике Србије.

У вези са изнетим, браниоци окривљених Родољуба Радуловића и Ненада Новаковића се позивају на одредбе члана 8. и 10. Кривичног законика.

По оцени Врховног суда, неосновано браниоци окривљеног Ненада Новаковића и окривљеног Родољуба Радуловића у поднетим захтевима за заштиту законитости указују на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП у вези члана 8. и 10. КЗ.

Околности наведене у предметним захтевима одбрана окривљених изнела је и у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а другостепени суд је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и с тим у вези у образложењу пресуде на страни 70 став 2 (прихватајући у свему ставове изнете у образложење првостепене пресуде на страни 260 и 560), дао довољне и јасне разлоге, које Врховни суд прихвата и, у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП, на те разлоге и упућује.

На повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП указују и браниоци окривљеног Небојше Сретеновића наводима да је оптужницом ТОК Кт бр. 27/11 од 26.10.2012. године, поред осталих и окривљеном Небојши Сретеновићу стављено на терет извршење кривичног дела удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. став 5. КЗ, а у ставу II диспозитива исте оптужнице, поред осталих, окривљеном Небојши Сретеновићу стављено је на терет извршење кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ („Службени гласник РС“ број 85/05), да је поступак по овој оптужници спојен на главном претресу 01.09.2011. године са оптужницама ТОК Кт бр. 17/09 од 12.04.2010. године, Кт. С 17/09 од 27.06.2011. године, Кт 17/09 од 20.04.2011. године, Кт бр. 26/10 од 17.05.2011. године и Кт. С бр. 7/11 од 14.10.2011. године. По ставу одбране, а имајући у виду да, када се радња извршења кривичног дела протеже на период у коме је закон мењан једном или више пута, правилно је применити закон, који је актуелан у тренутку када је радња извршења окончана. Даље се наводи да, како се у првостепеној и другостепеној пресуди окривљеном ставља на терет да је вршио кривична дела од друге половине 2008. године до априла 2009. године, не постоји могућност примене каснијег Кривичног законика, тј. онога који се почео примењивати од 11.09.2009. године, већ ранијег Кривичног законика који је ступио на снагу 01.01.2006. године и важио до 10.09.2009. године и који је прописивао кривично дело злочиначко удруживање из члана 346. став 5. КЗ.

Неосновано браниоци окривљеног Небојше Сретеновића у захтеву за заштиту законитости указују изнетим наводима на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП у вези члана 5. КЗ, а ово из следећих разлога:

По оцени Врховног суда, правилно је Апелациони суд кривичноправне радње окривљених, а у конкретном случају, окривљеног Небојше Сретеновића квалификовао као кривично дело неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“ број 85/05) и правилно применио одредбу члана 5. став 2. Кривичног законика, којом је прописано да ће се на радње окривљеног примењивати закон који је важио у време њиховог предузимања, осим у случају када, у међувремену, након извршења кривичног дела, дође до промене закона, па су новелиране одредбе блаже по окривљеног. Суд је у обавези да примени онај закон, који је блажи по окривљеног и то не само по питању прописане кривичне санкције, већ и по свим другим критеријумима. Стога, када се има у виду да је 2009. године дошло до разграничења појмова „група“ и „организована криминална група“ у Кривичном законнику, а да су скоро све противправне радње предузете пре тих законских измена, то је свест о степену удруживања и

организованости више лица потребно ценити са аспекта законских решења, која су важила до тих измена, обзиром да су оне блаже по окривљеног. При томе, околност да се последња радња појављује у временском периоду важења нових законских одредби, није од утицаја на другачији закључак Врховног суда, по овом питању.

Имајући у виду све напред наведено, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Небојше Сретеновића, окривљеног Ненада Новаковића и окривљеног Родољуба Радуловића, којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП.

Повреда кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП

Бранилац окривљеног Михајла Ђоковића у захтеву за заштиту законитости, као разлог подношења захтева означава повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, коју образлаже наводима да је одлуком о кривичној санкцији повређен закон – члан 62. КЗ. По ставу одбране, а имајући у виду одредбу члана 62. КЗ, суд је морао применом правила о изрицању јединствене казне код кривичних дела у стицају (члан 60. КЗ), окривљеном Михајлу Ђоковићу изрећи јединствену казну затвора и то тако што би као утврђене узео казну затвора од 7 година, изречену одлуком Апелационог суда у Фиренци од 29.03.2011. године (коју казну је издржао) и казну затвора од 9 година и 6 месеци изречену пресудом Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 бр. 15/21 од 16.05.2022. године. У вези са изнетим, бранилац окривљеног Михајла Ђоковића у захтеву коментарише поступак заменика јавног тужиоца на главном претресу дана 08.10.2015. године, који је том приликом истакао да сматра да је могућа примена члана 62. КЗ у односу на овог окривљеног, али и да поред оваквог става поступајућег заменика јавног тужиоца, нижестепени судови нису применили одредбу члана 62. КЗ.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Михајла Ђоковића, Врховни суд оцењује као неосноване, а ово из следећих разлога:

Према ставу овога суда, нису испуњени услови за примену члана 62. Кривичног законика, у процесној ситуацији када је окривљени осуђен пресудом иностраног суда, која није призната од стране домаћег суда. Из списка предмета не произлази да је наведена пресуда Апелационог суда у Фиренци од 29.03.2011. године призната у поступку признања стране судске одлуке, у складу са Законом о међународној правној помоћи у кривичним стварима, Законом о решавању сукоба закона са прописима других земаља и билатералним уговорима, који регулишу ову врсту материје.

Наиме, страна судска одлука изједначаје се да одлуком суда Републике Србије и производи правно дејство у Републици Србији, само ако је призна домаћи суд. У конкретном случају, одлука Апелационог суда у Фиренци, на коју се бранилац окривљеног Михајла Ђоковића позива, није призната у Републици Србији. Врховни суд указује да признати страну судску одлуку значи признати јој својство правноснажности и на тај начин изједначити је са правноснажном домаћом судском одлуком и тако омогућити правно дејство стране судске одлуке на домаћој територији, али након што је проверено да ли су испуњени законом прописани услови за њено признање, док извршити страну судску одлуку значи признати јој својство извршности и тако изједначити са извршном одлуком домаћег суда.

Према томе, ако је окривљени осуђен пресудом иностраног суда, која није призната од стране домаћег суда – суда надлежног за признање стране судске одлуке, казна која је изречена иностраном одлуком не може бити предмет разматрања у поступку изрицања јединствене казне, применом члана 60. КЗ, односно не може бити предмет примене члана 62. КЗ, а како то бранилац погрешно закључује.

Из изнетих разлога, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости којима се указује да је учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП у вези члана 62. КЗ, на коју се бранилац окривљеног Михајла Ђоковића позива у поднетом захтеву за заштиту законитости.

У преосталом делу, захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног Михајла Ђоковића, окривљеног Милоша Цајића, окривљеног Дарка Шарића, окривљеног Борислава Туњића, окривљеног Горана Соковића, окривљеног Небојше Сретеновића, окривљеног Жељка Вујановића и окривљеног Родољуба Радуловића су недозвољени, а захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног Ненада Новаковића и окривљеног Николе Димитријевића су недозвољени и немају законом прописан садржај, док захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Петра Обрадовића нема законом прописан садржај.

Одредбом члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, прописано је да се захтев за заштиту законитости може поднети ако је правноснажном одлуком или одлуком у поступку који је претходио њеном доношењу повређен закон, а ставом 4. наведеног члана предвиђени су услови под којима окривљени преко свог браниоца може поднети захтев за заштиту законитости, а то је учињено таксативним набрајањем повреда закона које могу бити учињене у поступку пред првостепеним и жалбеним судом – члан 74, члан 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члан 439. тачка 1) до 3) и члан 441. став 3. и 4. ЗКП.

Бранилац окривљеног Горана Соковића у поднетом захтеву за заштиту законитости указује на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 2) ЗКП у вези члана 416. став 1. тачка 1) и 2) ЗКП, наводима да Виши суд у Београду, Посебно одељење, према одредби члана 47. Закона о пружању међународне правне помоћи у кривичним стварима није имао право да окривљеном Горану Соковићу, као држављанину Републике Црне Горе, суди у одсуству.

Према наводима захтева браниоца окривљеног Горана Соковића нејасно је у чему се огледа делимично уважавање жалбе браниоца окривљеног Горана Соковића, када чињенични опис из изреке другостепене пресуде није другачији од описа у изреци првостепене пресуде, а иста је преиначена. У захтеву се, даље, истиче да је изрека побијане другостепене пресуде неразумљива и у односу на кривично дело учињено у Аргентини, као и да постоји противречност између правне квалификације кривичног дела у изреци другостепене пресуде и разлога садржаних у образложењу исте. На описани начин бранилац указује на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 11) и члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП.

Образлажући повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, бранилац окривљеног Жељка Вујановића у захтеву за заштиту законитости, у суштини, указује на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП, наводима да је првостепени суд изреку

пресуде учинио потпуно неразумљивом, тиме што је у истој оставио наводе оптужнице, у којима су била означена обележја кривичног дела из члана 346. КЗ, при чему такву правну квалификацију није прихватио, већ је радње окривљеног квалификовао као кривично дело из члана 246. став 2. у вези става 1. КЗ, пропуштајући да у изреку пресуде унесе обележја тог кривичног дела.

Бранилац окривљеног Милоша Цајића у захтеву за заштиту законитости указује на неразумљивост навода изреке (страна 17 став 2) другостепене пресуде у погледу радње извршења предметног кривичног дела у односу на овог окривљеног, односно на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП.

Бранилац окривљеног Родољуба Радуловића као разлог подношења захтева за заштиту законитости нумерише и образлаже повреду закона из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП и у вези са тим наводи да у правноснажној пресуди нема разлога о одлучним чињеницама, које су од битног значаја за разумевање разлога за оцену доказаности битних околности, нити су наведени законски основи за оцену суда због чега се нека судска радња или поступак сматра законитим, а што ближе опредељује у тачкама а. – ђ захтева.

Повреду закона из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП нумерише и образлаже и бранилац окривљеног Ненада Новаковића, наводима којима се указује да је чињенично стање у правноснажној пресуди утврђено и на основу пресуда, којима су прихваћени споразуми о признању кривичног дела, те да су нејасни разлози у побијаним правноснажним пресудама на који начин је и за утврђивање којих чињеница суд користио ове пресуде.

Бранилац окривљеног Жељка Вујановића, нумерише и образлаже повреду закона из члана 438. став 2. тачка 3) ЗКП, наводима да суд није применио одредбу члана 350. ЗКП, којом је прописано да се на главном претресу неће изводити они докази који су странкама били познати, али их без оправданих разлога на припремном рочишту нису предложили.

Браниоци окривљеног Михајла Ђоковића, окривљеног Горана Соковића и окривљеног Небојше Сретеновића у захтевима за заштиту законитости указују и/или нумеришу повреду закона из члана 440. ЗКП и то:

-бранилац окривљеног Михајла Ђоковића, наводима да се правноснажна пресуда у односу на овог окривљеног заснива на непрецизном, нејасном и контрадикторном исказу сведока сарадника АА, који није поткрепљен ниједним другим доказом, чиме оспорава доказну вредност наведеног исказа и полемиче са оценом тог доказа датом од стране суда,

-бранилац окривљеног Горана Соковића, наводима да није било основа за доношење осуђујуће пресуде у односу на овог окривљеног, са образложењем да се о кривичној одговорности организатора може говорити само код кривичног дела удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. КЗ, у теоријском смислу, оспоравајући чињеничне закључке суда везане за кривицу окривљеног Горана Соковића,

-бранилац окривљеног Небојше Сретеновића, наводима ближе опредељеним у поднаслову захтева „погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, које је довело до повреде закона на штету окривљеног“, оспоравањем оцене доказа дате од стране нижестепених судова – исказа сведока сарадника АА и ББ и аудио-записа телефонских разговора окривљеног Небојше Сретеновића и изношењем сопствених чињеничних закључака, другачијих од оних утврђених побијаним пресудама, а везано за учешће овог окривљеног у радњама извршења кривичног дела.

Браниоци окривљеног Небојше Сретеновића, у захтеву за заштиту законитости указују на неправилну одлуку о кривичној санкцији, односну повреду закона из члана 441. став 1. ЗКП, истичући да другостепени суд није правилно одмерио казну, с обзиром на отежавајуће околности утврђене на страни окривљеног. На исту повреду закона суштински указује и бранилац окривљеног Жељка Вујановића, иако се формално позива на повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, наводима захтева да је, суд одлучујући о кривичној санкцији, погрешно применио одредбу члана 54. КЗ, јер је дао неприхватљиво образложење у погледу околности, које је ценио приликом одмеравања казне, док је неке околности пропустио да цени као олакшавајуће, због чега је казна, на коју је окривљени осуђен потпуно непримерена.

Поред изнетог, браниоци окривљених Дарка Шарића и Николе Димитријевића у захтеву за заштиту законитости нумеришу и образлажу повреду закона из члана 15. став 4. ЗКП.

Браниоци окривљеног Михајла Ђоковића, окривљеног Ненада Новаковића, Борислава Туњића, Жељка Вујановића и Николе Димитријевића, у поднетом захтеву за заштиту законитости нумеришу битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП. У свим захтевима за заштиту законитости бранилаца именованих окривљених, се указује да је учествовањем судија Сретка Јанковића, Весне Петровић и Татјане Вуковић у доношењу другостепене пресуде учињена наведена битна повреда одредаба кривичног поступка, те да су исте морале бити изузете, с обзиром на то да су већ заузеле став о кривици окривљених у претходној пресуди Апелационог суда у Београду, Посебно одељење По1 22/19 од 12.06.2020. године, која је укинута од стране Врховног касационог суда, у поступку по захтеву за заштиту законитости. Браниоци у поднетим захтевима, у суштини образлажу повреду закона из члана 37. став 2. ЗКП, обзиром да указују на сумњу у непристрасност наведених судија.

Образлажући повреду закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, поред напред означених судија, браниоци окривљеног Николе Димитријевића и окривљеног Ненада Новаковића, на повреду закона из члана 37. став 2. ЗКП, указују и наводима да је првостепену пресуду донело веће које је пристрасно, обзиром да је судија Синиша Петровић донео претходно и пресуде којима је прихватио споразуме о признању кривичног дела за девет окривљених, а касније поступао и као председник већа у доношењу првостепене пресуде.

Према одредби члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је на главном претресу учествовао судија или судија поротник који се морао изузети, а одредбама члана 37. став 1. тачка 1) до 4) ЗКП предвиђене су ситуације у којима се судија мора изузети од вршења судијске дужности

у одређеном предмету, а како је већ образложено у овој пресуди у поднаслову „Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП,,.

Из наведених законских одредаба произлази да се о апсолутно битној повреди одредаба кривичног поступка може говорити само уколико се ради о учествовању у суђењу, односно на главном претресу у првостепеном поступку или о одлучивању у поступку по редовном или ванредном правном средству, судије који се морао обавезно изузети из разлога прописаних у члану 37. став 1. ЗКП.

Сходно изнетом, повреда закона из члана 37. став 2. ЗКП, сумња у непристрасност судије као факултативни основ за изузеће од судијске дужности прописана чланом 37. став 2. ЗКП није обухваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4. ЗКП, која се односи само на обавезно изузеће судије, које је наведено у одредби члана 37. став 1. тачка 1) до 4) ЗКП.

Како чланом 485. став 4. ЗКП, који прописује разлоге због којих окривљени и његов бранилац, сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека због повреда закона из члана 15. став 4, 37. став 2, 438. став 1. тачка 2) и 11), 438 став 2. тачка 2) и 3), 440. и 441. став 1. ЗКП, Врховни суд је захтеве бранилаца окривљених Михајла Ђоковића, Милоша Цајића, Ненада Новаковића, Дарка Шарића, Борислава Туњића, Горана Соковића, Небојше Сретеновића, Жељка Вујановића, Родољуба Радуловића и Николе Димитријевића, у овим деловима оценио као недозвољене.

Бранилац окривљеног Петра Обрадовића, у поднетом захтеву за заштиту законитости нумерише повреде закона из члана 438. став 1. тачка 1) и 7) ЗКП, а бранилац окривљеног Николе Димитријевића повреду закона из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП, које су законом дозвољени разлози за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном, преко браниоца, али наводи означених захтева не садрже уопште објашњење у чему се конкретно те повреде састоје.

Сходно изнетом, захтеви за заштиту законитости означени у претходном пасусу, у наведеном делу, немају законом прописан садржај, у смислу одредбе члана 484. ЗКП, која налаже обавезу навођења разлога за подношење захтева за заштиту законитости, а што у случају подношења захтева за заштиту законитости због повреде закона члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, подразумева опредељење повреде због које се захтев подноси, као и образложење у чему се та повреда конкретно састоји.

Врховни суд, према изричитој одредби члана 489. став 1. ЗКП, испитује правноснажну одлуку или поступак који је претходио њеном доношењу у оквиру разлога (члан 485. став 1. ЗКП), дела и правца побијања који су истакнути у захтеву и није овлашћен да по службеној дужности оцењује коју конкретно повреду закона или други разлог, је бранилац имао у виду приликом подношења захтева.

Такође, у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Ненада Новаковића истиче се да је окривљеном повређено право на правично суђење, указујући на одредбу члана 6. Европске Конвенције о људским правима, која прописује

да суд мора дати јасне разлоге за своју одлуку и навести јасне основе, на којима заснива своју одлуку.

Одредбом члана 484. ЗКП, поред осталог, прописано је да се у захтеву за заштиту законитости, у случају из члана 485. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП мора доставити одлука Уставног суда или Европског суда за људска права.

Како уз захтев, бранилац окривљеног Ненада Новаковића, није доставио одлуку Уставног суда или Европског суда за људска права, којом је утврђено да је окривљеном или другом учеснику у поступку повређено или ускраћено људско право или слобода које је зајемчено Уставом или Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода и додатним протоколима, то захтев за заштиту законитости, браниоца окривљеног Ненада Новаковића, у овом делу, нема законом прописан садржај, у смислу цитиране одредбе члана 484. ЗКП.

Са изнетих разлога, Врховни суд је, на основу члана 491, члана 492. став 1. тачка 2) и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 3) у вези члана 484. ЗКП, одлучио као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Ирина Ристић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић

Председник већа-судија
Бата Цветковић, с.р.